MARTIN LUTHER KING

Siyahların hakları için, şiddet içermeyen mücadelesi sırasında öldürülen Amerikalı büyük lider

MARTIN LUTHER KING

Valerie Schloredt & Pam Brown

DİZİDEKİ DİĞER KİTAPLAR

Abraham Lincoln, Anna Sproule
Albert Schweitzer, James Bentley
Bob Geldof, Charlotte Gray
Charlie Chaplin, Pam Brown
Dalai Lama, Christopher Gibb
Eleanor Roosevelt, David Winner
Florence Nightingale, Pam Brown
Lech Walesa, Mary Craig
Louis Pasteur, Beverley Birch
Mahatma Gandhi, Michael Nicholson
Maria Montessori, Michael Pollard
Marie Curie, Beverley Birch
Mihail Gorbaçov, Anna Sproule
Nelson Mandela, Benjamin Pogrund
Teresa Ana. Charlotte Grav

Resim Kaynakları:
Aşağıda sıralanmış resimlerin dışındakiler, kapak resmi dahil olmak üzere, Flip Schulke tarafından çekilmiş ya da Flip Schulke, Florida arşivlerinden derlenmiştir. Bu resimlerin kullanımına izin veren Flip Schulke'a minnettarlığımızı bildiririz.
BBC Hulton Resim Kitaplığı: 4(ikisi de): Siyah Yıldız, New York: Charles Moore 30 (alt), 45 (ikisi de): Rex Features: 8, 9: Val Wilmer: 6. Harita, Geoff Pleasance tarafından çizilmiştir.
12. sayfadaki Gandhi resminin kimin tarafından çekildiğini öğrenemedik: Bu konuda bizi aydınlatabilecek bilgiyi minnetle kabul edeceğiz.

Martin Luther King, Jr. 1955, 1956, 1963: Martin Luther King Jr.'ın Mirası kitaplarının telif hakları konusundaki yardımı için Joan Daves'e teşekkür ederiz. Ayrıca, metnin hazırlanmasında ve öykünün bazı noktalarının aydınlatılmasındaki yardımları için, King'in arkadaşı fotoğrafçı Flip Schulke'a teşekkür ediyoruz. Bu kitabı hazırlamak, onun yardımı olmaksızın, çok zorlaşırdı.

1988 yılında İngiltere'de yayımlanmıştır.
16 Chalk Hill, Watford,
Herts WD1 4BN, İngiltere
Exley Publications.

İkinci basım: 1989
Üçüncü ve dördüncü basım: 1990
Beşinci basım: 1994

Telif Hakkı © Exley Publications, 1988

İngiliz Kütüphanesi'nde kataloglanan yayım bilgileri
Schloredt, Valerie ile Pam Brown
Martin Luther King
İnsanlık tarihine yön verenler
1. King, Martin Luther - Genç edebiyatı
2. Afro Amerikalılar-Biyografi- Genç Edebiyatı
3. Baptist-rahipler-Biyografi- Genç edebiyatı.
4. Rahipler-A.B.D.- Biyografi- Genç Edebiyatı.
I. Başlık
II. Diziler.

ISBN 975-8030-06-X

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, Yayımcı'nın yazılı izni olmaksızın, mekanik ya da elektronik yöntemlerle fotokopi çekme, banda kaydetme, bilgi depolama ve dönüştürme de dahil olmak üzere, hiçbir şekilde çoğaltılamaz, yeniden yayımlanamaz.

Bu konunun, 8-9 yaşlarındaki çocuklar için kısaltılmış basımı, LDA, Duke Street, Wisbech, Cambs PE13 2Ae, adresinden elde edilebilir.

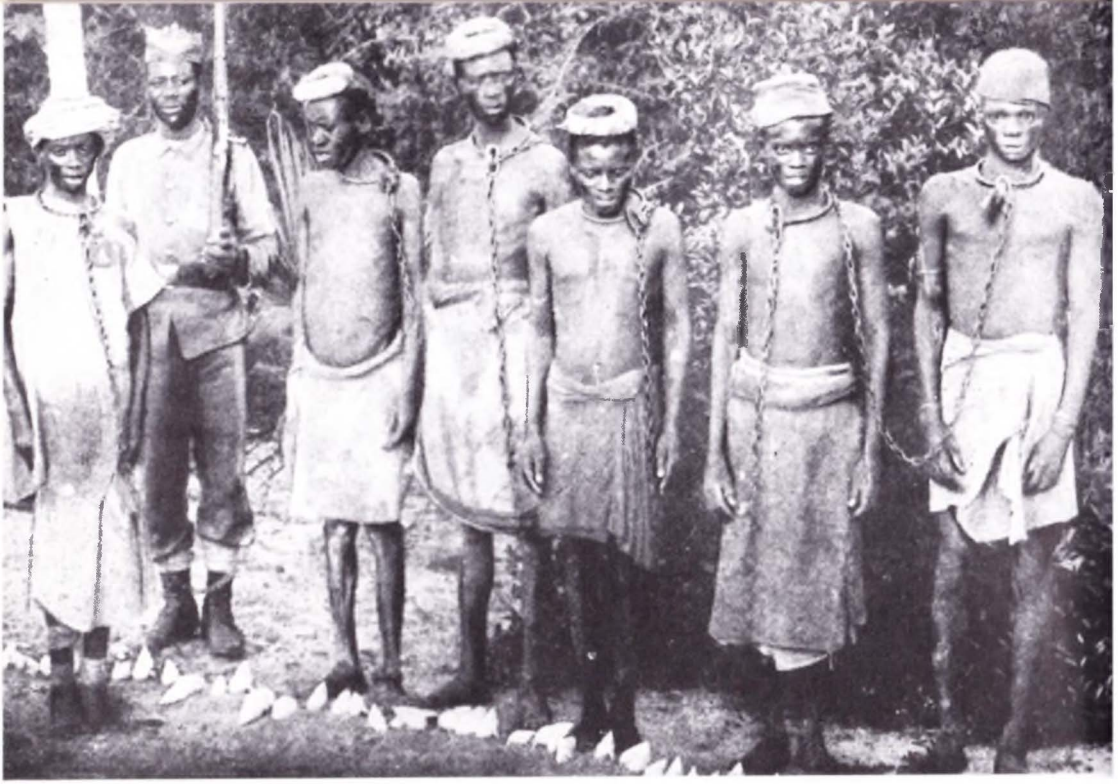
1996'da Türkiye'de yayımlanmıştır.
İlkkaynak Kültür ve Sanat Ürünleri
Özveren Sokak 32/1 Maltepe-ANKARA
Tel: 0.312. 231 73 74 Fax: 0.312. 231 73 79

Türkiye Editörü: Sezai Kaynak
Çeviri: Leyla Onat
Dizgi: İlkkaynak Ltd. Şti.
Diziler, Helen Exley tarafından derlenmiş ve yayıma hazırlanmıştır.
Resim araştırması: Diana Briscoe
Araştırma: Margaret Montgomery
Yayım: Pam Brown
1996'da Singapur'da basılmıştır.

MARTIN LUTHER KING

Siyahların hakları için, şiddet içermeyen mücadelesi sırasında öldürülen Amerikalı büyük lider

Valerie Schloredt
& Pam Brown

Üstte: Köleliğin korkunç gerçeği. Ailelerinden ve köylerinden sürüklenip alınan köleler, silahlı çapulcular tarafından birbirlerine zincirlenirlerdi. Bu Afrikalı köleler, yıllar boyu ağır işlerde çalıştırılıp, kullanılırlardı. ABD'deki kölelik günleri, Abraham Lincoln'ın, 1863'teki bildirisiyle son buldu. Ama dünyanın başka ülkelerinde kölelik düzeni hâlâ sürüp gitmektedir. Bu fotoğraf, 1890'da Batı Afrika'da yakalanmış köleleri göstermektedir.

Sağda: On beş milyon kişi, ranzalara zincirlenmiş olarak Atlantik Okyanusu'nu aşıp Amerika'ya getirilmiştir. Bu yolculuklar sırasında birçoğu sağlıksız koşullar yüzünden ölmüştür. Martin Luther King Jr.'ın dedesi de bir köleydi.

Kölelik

1800'lü yıllarda Kuzey Amerika, Avrupalılar için özgürlük, umut ve yeni bir yaşama başlama fırsatıydı. Siyah adamlar içinse, bu ülke, açık artırmalarda hayvan gibi satıldıkları yerdi.

"İşte size, sağlıklı güzel bir kız. Etli butlu. Dişleri sapasağlam. Aç ağzını zenci! Şu kaslara bakın, gün boyunca tarlada çalışabilir, hatta ev işlerinde kullanılabilir. Yeni köleler üretmek için çok uygun. Bu köle için ne fiyat mı istiyorum?..."

Afrikalılar, evlerinden ve ailelerinden sökülüp alınarak, gemilerin karanlık, leş kokulu ambarlarında, birbirlerine zincirlenmiş olarak uzak diyarlara taşınıyorlardı. Bu gemilerle, Amerika'ya getiriyorlar, pazarlarda köle olarak satılıyorlardı.

Ömürleri boyunca, satın alan kişinin malı olarak kabul ediliyorlardı. Efendileri isterse, çocuklar, anne ve babalar birbirlerinden ayrılarak başkalarına satılabiliyordu. Gördükleri en iyi davranış, bir köpeğe gösterilen ilgi kadardı. Ama birçok yerde, insafsızca çalıştırılıyor, dayak yiyor, aşağılanıyor, sakat bırakılıyor ya da öldürülüyordu.

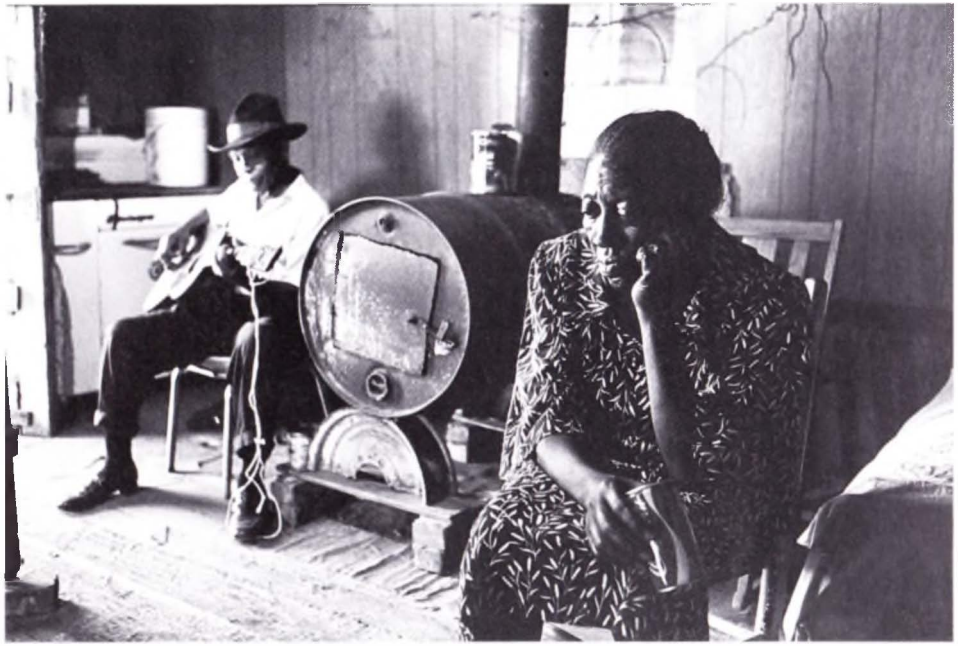
Azat edilme

Zamanla, Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşayan birçok insan, köleliğin yanlışlığını ve her insanın özgür yaşamaya hakkı olduğunu anladılar. Hiç kimsenin, bir başka insanın sahibi olamayacağına inandılar. Ne var ki, bunu başkalarına anlatmak pek kolay değildi. Sonunda, 1860 yılında, kölelik ortadan kaldırmak için savaşmaya başladılar. Buna İç Savaş ya da Eyaletler Savaşı adı verildi. 1863'de, savaşın bitiminden önce, kölelik kaldırıldı ve siyah adamlar azat edildi - yani özgür bırakıldı.

Savaştan sonra ABD, varlıklı, güçlü insanlara olanaklar ve başarı sağlayabilen bir ülkeye dönüştü. Ama, siyah adamlar, büyük kentlerin varoşlarında

"...tüm öteki insanlarla birlikte hepimiz, hemcinslerimiz tarafından engellenmeden, özgürlüklerimizi kullanma hakkına sahibiz. Çünkü bizler, özgür doğmuş insanlarız ve hiçbir anlaşma ya da sözleşme yüzünden bu hakkımızdan vazgeçmedik. Yalnızca, güçlü ve hain eller tarafından sürüklenerek, dostlarımızdan, ana babalarımızın koynundan ve zengin, bereketli topraklarımızdan koparıldık. Bu Hıristiyan ülkesinde ömür boyu köleliğe mahkum edildik. Böylece, yaşamı dayanılır kılabilen en ufak şeylerden bile mahrum kaldık..."

"Kölelerin Özgürlük Dilekçesi"nden, 1774.

İç Savaş sonrasında, siyah insanlar artık özgür bırakılmışlardı ama toprakları yoktu. Tüm toprakların sahibi beyazlardı: Sonuçta, siyah insanlar yoksullukla yüzyüze kaldılar. Amerika Birleşik Devletleri, 1930'larda, krizli bir döneme girince, bunun acısını en çok siyahlar çekti.

harap kasabalardaki yıkık dökük evlerde yaşamlarını sürdürüyorlardı. Artık köle değillerdi ama, hor görülen, gözardı edilen ve kimsenin istemediği işleri gören ikinci sınıf vatandaş olmuşlardı.

Uzun yıllar boyunca, birçok siyah nesli birbiri ardından yutmuş olan büyük pamuk plantasyonlarının bulunduğu güney eyaletlerinde, siyah adam, 1863 yıllarında olduğundan da kötü duruma düşmüştü. Cahil beyazlar, kendilerinin üstün ırk olduğunu sanıyorlar ve ne kadar akıllı ve becerikli olursa olsun, yine de siyahları aşağı bir ırk olarak görüyorlardı. Yaşlı ve onurlu zencileri bile "Çocuk" diyerek çağırıyorlardı. Daha akıllı beyazlar bile, bu ön yargılı davranışların tutsağı olmuşlardı ve siyah adamları kendilerinden farklı görmeyi sürdürüyorlardı. Siyahları, tembel ve yalancı çocuklar gibi görüyorlar ve onlara "yerlerini anımsatmak" çabası içine giriyorlardı.

"Jim Crow"

Kuzeye giderek eğitim gören ve iyi iş sahibi olan siyahlar bile, birçok kadın ve erkeğin gözünde hâlâ, "zenci" idiler. Dünyanın en iyi şarkıcılarından biri olan Paul Robeson, konser vermek üzere güneye geldiğinde, kimi otellere girmesi yasaklanmıştı. Beyazların bir kısmı, yüksek bilet fiyatları ödeyerek onu dinlemeye gitmiş ama bir kısmı onunla aynı restoranda oturma düşüncesine bile dayanamamıştı.

İç Savaş'tan sonra, güney eyaletleri, siyah ve beyazları birbirinden ayıran, böylelikle siyahları eşit olmayan koşullarda yoksul yaşamaya mahkum eden yasalar koydular. Bu yasalara, adını yöresel bir türküden alan "Jim Crow" yasaları denmiştir.

Böylece, hiçbir siyah adam, beyazların restoranında veya kahvehanesinde yiyip içemez, beyazlara ayrılmış koltuklara oturamazdı. Bazı bölgelerde, siyahların beyazlarla kağıt oynamaları bile suç olmuştu. Dindar beyazlar, siyahların da kiliseye gitmeleri gerektiğine inanıyorlar, ama sanki Tanrı da onları eşit kabul etmezmiş gibi, siyahların kiliselerini ayırıyorlardı.

"Çalışan beyaz kadınların ancak onda biri hizmetçi olarak çalışıyor: Oysa siyah kadınların onda altısı hizmetçidir... Zencilerin ölüm oram, beyazlarınkinin iki mislidir. Washington D.C.'de çocuk ölümleri, beyazlarda yüzde otuz yedi, siyahlarda yüzde yetmiş birdir."

Richard Pollenberg "Bölünmeye Doğru" dan. (One Nation Divisible)

KKK

En kötüsü, İç Savaş'tan sonra kurulan Klu Klux Klan (KKK) adlı örgüttü. Çocukça bir adı olmasına karşın, bu örgüt hain insanlarla doluydu.

KKK örgütündeki insanlar, Naziler gibi kendilerini üstün ırk olarak görüyorlar bunu da törenler ve gösterilerle sergiliyorlardı. Bu törenleri, sivri kukuletaları olan beyaz giysiler giyerek, pırıltılı bir haç önünde yapıyorlardı. Gerisinde hain amaçları olmasa, insana komik gelebilecek görüntülerdi bunlar. KKK örgütü bir beyaz kadına el sürdüğü kuşkusuyla bir zenciyi linç edebilirdi. Oysa, beyaz adamlar, bir zenci kadına sahip olmayı yalnızca eğlence gibi değerlendiriyorlar ve bu yüzden hiç ceza görmüyorlardı. KKK örgütü, bugün bile yüksek mevkideki arkadaşlarına güvenerek saldırılarda bulunuyorlar.

Yıllar boyunca, birçok yiğit erkek ve kadın, siyah insanlara adalet ve eşitlik sağlayabilmek için savaştılar. Cesaretleri yüzünden çok acılar çektiler. Zaman zaman zafer kazandılar ama yapılacak pek çok şey vardı. Siyah adamların bir lider bularak, Abraham

"Jim Crow, fiziksel ayrımın da ötesindeydi. Otobüs duraklarında ayrı bekleme odaları, ayrı vagonlar, sinemalarda ayrı bölümler, ayrı okullar, ayrı kiliseler, ayrı restoranlar ve ayrı musluklar...Bunlar görüntüdeki ayrılıklardı. Bundan daha derin bir ayrımcılık söz konusuydu. Örneğin, el sıkışmak, şapkaya dokunarak selam vermek gibi karşılıklı saygı gösteren toplumsal davranışlar tabuydu."

Richard Pollenber "Bölünmeye Doğru"

Kötü şöhretli Klu Klux Klan örgütü, birçok güney eyaletinde açıkça gösteriler yapıyordu. Örgüt üyelerinin çoğu, polis içinde görevliydi. Böylece, KKK'nın eylemleri yasal kovuşturma görmüyordu. Bu fotoğraf, 1980 yılında, KKK'nın hâlâ güçlü olduğu güney eyaletlerinden birinde çekilmiştir.

Lincoln'ın İç Savaş sırasında söz verdiği hakları ele geçirmeleri gerekiyordu.

Siyah liderlerin bir kısmı, şiddete ve öç almaya karşı savunmalarının uzamasından öylesine bıkıp usandılar ki, sonunda haksızlığa karşı silahlanarak savaşmaya karar verdiler. Oysa, büyük lider Martin Luther King, bu davranışın yanlış olduğunu, siyahların yanlış davranan beyazlar gibi davranmamaları gerektiğini savundu. Silahlı başkaldırı, siyahların hak ettikleri saygıyı ve eşitliği almalarını engelleyebilirdi. 1950'lerde ve 60' larda, Dr. King, siyahları, şiddet içermeyen gösteriler yapmaya yöneltti. Bu davranış, yalnız ABD insanlarını değil, tüm dünya insanlarını olumlu etkiledi.

Karşıda: Bu, Klu Klux Klan'ın çağdaş bir fotoğrafıdır. KKK örgütünün hâlâ garip tören gelenekleri vardır Bunlardan biri de, çevreye korku salmak için bir haçın yakılmasıdır. Aslında, insanlara korku salmaları, garip giysileri ve törenlerinden değil, daha çok cinayet işlemeye hevesli oluşlarındandır. Bu yüzyılın ilk otuz yılında, yüzlerce siyah kadın ve erkek, beyaz çeteler tarafından linç edilmişler, idam edilmişler, hatta yakılmışlardır. 1950 ve 60'lardan sonra, linç olayları azalmış ama tümüyle ortadan kalkmamıştır. Korkusu hâlâ insanların yüreklerindedir.

Kilisede geçirilen çocukluk

Martin Luther King, Ocak 1929'da, Amerika Birleşik Devletleri'nin güneyinde, Atlanta, Georgia'da doğmuştur. Babasının adını alan Martin, annesi, babası, büyükannesi, erkek ve kız kardeşi tarafından ML diye kısa bir adla çağırılırdı.

ML'in babası "Baba King" rahip olduğu için, siyah topluluk tarafından büyük saygı görürdü. Güney Amerika'da kilise, siyahlar için çok yaşamsal bir önem içeriyordu. Siyah topluluğun yüreği gibiydi. Haftanın altı gününü çok zor yaşam koşullarıyla boğuşarak geçiren bu insanlar için kilise, esin kaynağı ve teselli yuvasıydı.

Siyah dini liderler, her şeyi abartarak anlatırlardı. Cemaat, kötüleri bekleyen cehennemdeki korkunç şeyleri dinlerken titrer, iyilere vaat edilen cennetin güzelliklerini duydukça sevinç içinde kalırdı. İnsanlar, Rahibin anlattıklarına, büyük bir coşkuyla "Hallelujah!", "Amin!" ve "Tanrı yücedir!" diye bağırarak katılırlardı. Küçükten büyüğe hepsi, kölelik günlerinden kalma, huzurun ve cesaretin az bulunduğu o günleri anlatan dini şarkıları, büyük bir inançla söylerdi.

Küçük ML, akıllı bir çocuktu. Daha beş yaşındayken İncil'den kimi bölümleri ezbere okuyabiliyordu. Altı yaşında, cemaat için dini şarkılar söylüyordu. Hiç durmadan öğreniyordu.

Martin Luther King, Atlanta, Georgia'da Auburn Avenue'da bulunan bu rahat evde doğmuştu. Büyükannesi, varlıklı bir bankerin evinde temizlikçi olarak çalışırdı. Martin'in babası, ailesinin daha iyi bir geleceğe sahip olmasını istiyordu. Bir gün, varlıklı bankerin evinin önünden geçerken, o ev gibi büyük bir evde yaşamaya yemin etmişti. O da bir banka müdürü olmak istiyordu.

Irkçılıkla bir arada büyümek

Tüm siyah çocuklar gibi, çocukluğu ve gençliği, ırkçı önyargılarla zedelenerek geçti. Her yeni gün, ona, siyah olmanın, ikinci sınıf vatandaş olarak görülmeye neden olduğunu öğretti. Daha küçük bir çocukken, iki beyaz arkadaşıyla artık oynayamayacağı bildirilmişti. Çocukların annesi, evlerine gelen ML'i geri göndererek, çocuklarının bir siyahla oynayamayacak kadar büyüdüklerini söylemişti. Martin'in anne ve babası ise hiçbir zaman daha aşağı sınıftan bir insan olduğuna inanmaması gerektiğini öğütlemişlerdi.

Çünkü gerçek, beyazların gördüğü gibi değildi. İnsanların böyle davranmalarının nedeni, cehalet ve önyargıydı. Ama Martin çok incinmişti. Onunla arkadaş olmaktan mutluluk duyan beyaz çocuklar ise, bundan böyle, siyahların daha aşağı ve farklı bir ırk olduğuna inanacaklardı.

Martin büyüdükçe, iki ayrı ırkın farklı topluluklar halinde yaşamasının, güneyde bir yaşam biçimi olduğunu anlamaya başladı. Bir siyah olduğu için, ancak belirli muslukları ve tuvaletleri kullanabiliyordu: Ötekilerin önünde, "Yalnızca Beyazlar İçin" yazılı levhalar vardı. Dondurma almak isterse, ancak dükkanın dışındaki yan pencereden almaya hakkı vardı. Film seyretmek istediğinde, beyazlara ayrılmış olduğu için, alt katta oturamaz, balkona çıkmak zorunda kalırdı. Beyazlarla siyahlar aynı okullara gitmezler, aynı halk kütüphanesini kullanmazlar, aynı parklarda dinlenmezlerdi. Beyazlar, siyahların oturduğu mahallelerde oturmazlardı. Ünlü siyah yazar Maya Angelou, güneyde küçük bir kızken, garip ve uzak oldukları için, beyazların kendileri gibi insan ırkından olduklarının bilincine dahi varmadığını anlatır.

Acı bir an

Martin, on beş yaşındayken ve lisenin son sınıfındayken onu çok üzen bir olay oldu. Okulun münazara grubunda olduğu için bir başka kente yarışmaya gitmiş ve orada "Zenci ve Anayasa" adlı konuşması için ödül kazanmıştı. O akşam, öğretmeniyle yanyana otobüsle evlerine dönerken çok mutlu ve gururluydu.

Otobüs ilerledikçe, yolcular artmaya başlamış ve boş yer kalmamıştı. Derken, otobüse iki beyaz bindi. Otobüs şoförü, Martin ile öğretmeninin ayağa kalkıp beyazlara yer vermelerini istedi. Martin karşı çıktı ama otobüs şoförü ısrar ediyor ve onu "siyah piç" diye niteliyordu. Martin çok öfkelenmişti. Az önce, siyah haklarıyla ilgili bir konuşması yüzünden ödül almıştı. Ama işte orada, bu anayasal haklar geri itiliyor, geçerli sayılmıyordu.

Dövüşmeye niyetlendi ama korkmuş olan öğretmeni, sorun çıkartmaması için yalvardı. O an yapabileceği başka bir şey yoktu.

Yenilmiş olduğu için öfke dolu olarak ayağa kalkıp yer verdi. Yaşamı boyunca acıyla anımsadığı anlardan biriydi bu.

Baba King'den alınan dersler

Baba King, rahip olmanın dışında, kurnaz bir iş adamıydı. Bu yüzden, ailenin yaşam koşulları iyiydi. Ama rahip ya da iyi işadamı olması, beyazlar için bir anlam taşımıyordu. Onlar için bu adam yine hor görülen bir "zenci"ydi.

Gündelik yaşam içinde, Klu Klux Klan üyeleri, normal insanlar gibi görünürlerdi. Kiliseye giderler, toplumsal görevleri yüklenirlerdi. 1950'lerde çekilmiş bu fotoğraf, çocukların, siyahlara karşı önyargılı yetiştirilmelerini anlamamıza yardımcı oluyor.

"Bir yanda, annemin, kişiliğime önem vermem gerektiğini söyleyen sözleri vardı. Öte yanda, dışarıda, sistemin her gün yüzüme haykırdığı sözlerle karşılaşıyordum: "Daha aşağıdasın." "Eşit değilsin." Bu durum, ruhumda çatışmalara neden oluyordu."

Martin Luther King Jr.
"Anımsadığımız King" (King Remembered)
Üniversite günleri

Ama Martin'in babası, hakaretlere nasıl karşılık vereceğini biliyordu. Bir gün, yolda onu durdurarak, "Çocuk, ehliyetini göster," diyen polise, yanındaki oğlunu işaret ederek şöyle demişti: "Şu oğlanı görüyor musun, çocuk odur. Ben adamım." "Haddini bilmez"likle suçlanma riskini göze alarak söylediği bu sözlerden sonra Martin, babasının cesaretini ve kişiliğini daha da fazla önemsemeye başladı.

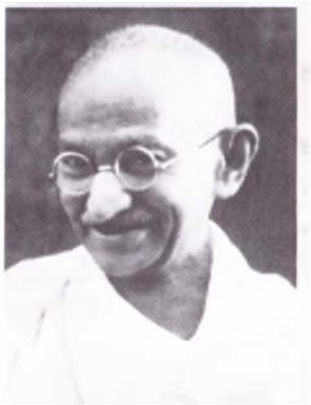
Babasının ırkçılıkla ilgili sözlerini hep anımsadı: "Ne kadar uzun süre yaşayacağımı bilemem, ama hiçbir zaman bu sistemi kabul etmeyeceğim. Ölene dek onunla savaşacağım."

Okul günleri

Martin, öteki çocuklardan üç yıl daha önce, yani on beş yaşında üniversiteye başladı. Ülkenin en iyi siyah üniversitelerinden biri olan, siyah haklarının tartışılabildiği, Atlanta'daki Morehouse Üniversitesi'ne gitti. Birçok siyah gençten daha şanslı olduğunun farkındaydı ve bunu iyi değerlendirmeye de kararlıydı.

Babası, oğlunun kendisi gibi din adamı olmasını istiyordu ama Martin, halkına daha yararlı olabileceğine inandığı doktorluk ya da avukatlık mesleklerinden birini seçmek istiyordu. Ama okulun dekanı ve aynı zamanda rahip olan Dr.Benjamin Mays, kilisenin, ABD toplumu üzerindeki rolünün daha büyük olduğunu söylüyordu. Vaazlarında ve öğretisindeki bütünlük, Martin'i etkiledi ve düşüncelerinin değişmesine neden oldu. Dr. Mays gibi bir rahip, çağdaş yaşamın sorunlarıyla da ilgilenerek insanlara yardımcı olabiliyordu.

Babası, onun için kendi kilisesinde bir deneme vaazı hazırladı. O pazar, Atlanta'daki Ebenezer Baptist Kilisesi'ne, on yedi yaşındaki bu çocuğun vereceği vaazı dinlemek üzere, büyük bir kalabalık toplanmıştı. Babasını, cemaatinin karşısında utandırmaktan korkan Martin çok endişeliydi. Ama vaazını başarıyla bitirdi. O yıl babasının asistanı olarak çalışmaya başladı. Ama eğitimi henüz bitmemişti. Öğrenimine Kuzey'de devam etmek istiyordu.

Martin Luther King, Amerikalı siyahların da Hint bağımsızlığının babası olarak kabul edilen Mahatma Gandhi'nin şiddet içermeyen mücadele yöntemlerini izlemeleri gerektiğine inanıyordu. Şiddet içermeyen eylemler pasif eylemler demek değildi. Tümüyle organize olarak, şeytanla işbirliğine girmeden, haklar için acı çekmeyi, hapislere düşmeyi, hatta ölmeyi göze alarak direnmek gerekiyordu.

Atlanta, Georgia'daki Ebenezer Baptist Kilisesi, Martin'in babasının kilisesiydi. Martin, bu cemaati geniş olan başarılı kilisenin etkisiyle büyüdü. Duygusal vaazlardan, ya da cemaatin coşkulu alkışları ve bağırışlarından hoşlanmazdı. İşte bu kilisede ilk vaazını verdi. Öteki rahiplere benzemeyen, sakin, ciddi bir ifadeyle konuşmuştu ve önemli bir rahip olacağı hemen belli olmuştu.

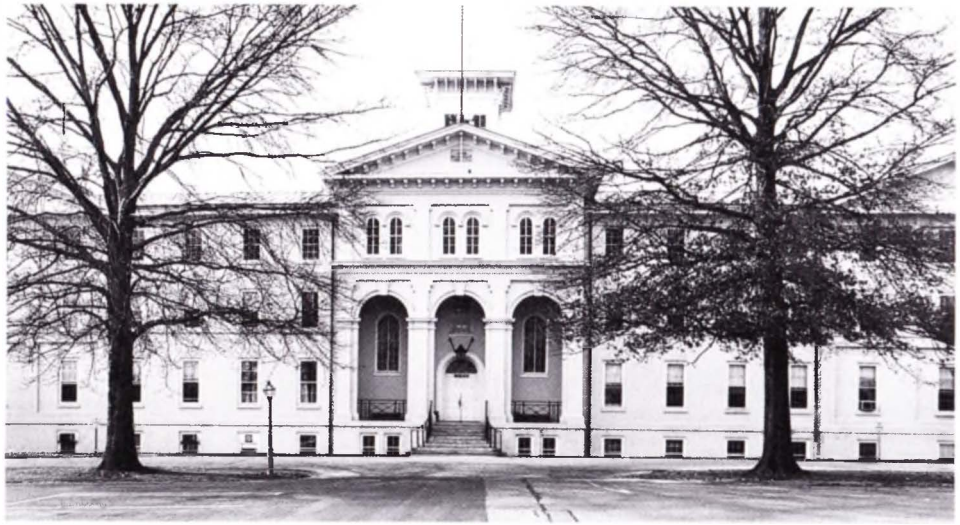
Şiddet içermeme felsefesi

1948 yılında Martin, Pennsylvania'daki Crozer Hatip Okulu'na yazıldı.

Çok çalıştı, boş zamanlarında din adamlarının kitaplarını, yaşamın anlamını anlatan filozofları okudu. Onu en çok etkileyen filozof, zenci esaretinin kaldırılmasından yana olan Henry Thoreau idi. Köleliğin sürdürüldüğü eyalete vergi borçlarını ödemediği için hapse düşmüştü. 1849 yılında yazdığı ünlü makalesiyle şimşekleri üzerine çekmişti. Bu makalede, siyahlara karşı yapılan kabul edilemez haksız davranışlara karşı çıkış nedenlerini anlatmıştı.

Martin Luther King, Mahatma Gandhi'nin düşüncelerinden çok etkilenmişti. Şiddet içermeyen felsefesi, iman gücü, Hintlilerin, emperyalist İngiltere'nin siyasi ve askeri gücüne karşı, ruhsal olarak direnmelerini sağlamıştı.

Hintliler, defalarca gösteri yaparak, iyi ya da kötü

1948'de, henüz on dokuz yaşındayken, sosyoloji bölümünden mezun oldu ve Pennsylvania'da Crozer Hatip Okulu'na gitti. Bu okulda kutsal görev bilinci içerisinde eğitim gören hemen hemen yüz öğrenci arasındaki altı siyah öğrenciden biriydi. O günlerden söz ederken şöyle diyor: "Sanırım o günlerde fazla ciddiydim. Çok özenli giyiniyor, odamı tertemiz tutmaya çalışıyor, ayakkabılarımı pırıl pırıl parlatıyor, giysilerimin hep ütülü olmaları için çabalıyordum."

Derslerinde çok başarılıydı ve tüm derslerden A alıyordu.

yabancı güçler tarafından idare edilmek istemediklerini anlatmaya çalıştılar.

Doğru ya da yanlış, kendi kararlarını, kendileri vermek istiyorlardı. Gandhi, bağımsızlıklarını elde edebilmek için ölmeye hazır olabileceklerini ama kendilerine ne kadar kötü davranılırsa davranılsın, asla kimseyi öldürmeyeceklerini söylemişti.

İşte Martin, Hindistan'da böyle bir başarı sağlanabiliyorsa, Amerika'da da sağlanabileceğine inanmıştı. Ama bu, henüz kafasının gerisinde duran bir düşünceydi. Bir gün, siyah insanların adaleti ve doğal hakları için şiddet içermeyen bir hareketin lideri olacağını henüz bilmiyordu.

Martin Coretta ile karşılaşıyor

Martin, Crozer'dan başarıyla mezun olduktan sonra, Boston Üniversitesi'ne gitti. Orada doktora yapmaya niyetliydi. Bu amaçla, din felsefesiyle ilgili yüksek araştırma kurslarına katıldı.

Böylece Hıristiyanlık kadar, Hinduizm, Shintoizm ve İslam hakkında da bilgi sahibi oldu.

Derslerine çok çalışmasına karşın, eğlenmeye de zaman bulabiliyordu. Çekici, hoş, genç bir adamdı ve tüm diğer hoş genç adamlar gibi birçok kız arkadaşı

vardı. Ama bir sürü kızla çıkmak onu bıktırmaya başlamıştı: Artık yaşamını ve umutlarını paylaşabileceği özel bir genç kız arıyordu.

O sıralarda bir arkadaşı, onu genç bir şarkıcı olan Coretta Scott ile tanıştırdı. O da, Martin gibi güneyden geliyordu. Ailesi Alabamalıydı. New England konservatuarında burslu okuyordu ve gündelik masraflarını karşılayabilmek için yarım gün çalışıyordu. Mesleğinden asla vazgeçmek istemiyordu. Evlilik ve çocuklar onun da düşlerini süslüyordu ama, ancak mesleğinde iyi bir yer sahibi olduktan sonra evliliği düşünebilirdi.

Doğru kadın

Coretta'nın, tüm bu akıllıca planları uçup gitti. Önceleri, Martin'i biraz kısa bulmuştu- 1.68 cm. boyundaydı - ama zaman geçtikçe ondan daha fazla hoşlanmaya başladı.

Martin ise, onun güzelliği, zekası, hareketli kişiliği ve sağlam karakterinden çok etkilenmişti.

Birbirlerini tanıdıkça duyguları giderek gelişti ve sonunda, iki genç, 18 Haziran 1953 günü, Coretta'nın Marion'daki evinde, Martin'in babası tarafından evlendirildiler.

Daha sonra Boston'a dönen Martin ile Coretta, üniversitedeki son sınıflarını tamamladılar. Martin'in artık iş bulması gerekiyordu. Üniversitede bu yüzden teoloji öğretmek niyetindeydi ama daha önce birkaç yıl rahip olarak çalışması gerektiğini düşünüyordu.

Güneye dönüş

Martin'in aldığı en iyi iş önerisi, Montgomery, Alabama'daki, Dexter Avenue Baptist Kilisesi'nden gelmişti. Cemaate yeni bir rahip gerekiyordu. Dexter Avenue, İç Savaş sonrasında tuğladan yapılmış sağlam bir binaydı. Küçük bir cemaati vardı ama iyi eğitimli insanlardı bunlar. Bir kısmı, Montgomery'deki siyah üniversitesinin öğretmenleriydi.

Dexter Avenue'dan iş önerisini alan Martin, yeniden

Martin'in rahip olarak ilk işi, İç Savaş'tan sonra kurulmuş olan Montgomery, Alabama'daki Dexter Avenue Baptist Kilisesi'ndeydi.

O yıllarda henüz yirmi beş yaşlarındaydı ve güneye dönerek ırk ayrımı sorunlarıyla uğraşmaya karşı isteksizdi.

güneye giderek, ayrımcılık, ırkçılık ve siyah insanların üzerine çöken şiddet tehditi altında yaşayıp yaşamama kararsızlığı içindeydi. Coretta, Alabama'da büyüdüğü için, orada siyah insanları ne kadar kötü koşulların beklediğini iyi biliyordu. Öte yandan, güney, her ikisi için de gerçek bir yuva demekti, aileleri hâlâ orada yaşıyordu. Martin, elde ettikleri eğitim avantajından sonra, güneye dönerek durumu iyileştirme görevini yüklenmeleri gerektiğine inanıyordu. Bu konuyu aralarında tartıştıktan sonra, - hiç değilse birkaç yıl için güneye dönme kararını aldılar.

1954 yılının Eylül ayında, Martin ile Coretta, Montgomery'de siyah halka hizmet veren kiliseye yerleştiler. Birlikte çok çalışmaları gerektiğini biliyorlardı.

Martin, sabahları 5.30'da kalkarak saatlerce, kahvaltıya kadar doktora tezi üzerinde çalışıyordu. Sonra arabasına binerek, Dexter Avenue Kilise'sine gidiyor, orada cemaatten kişilerin aile sorunlarıyla, evlilik törenlerini ve cenaze işlerini yürütüyor, ayrıca, ticari ve hukuksal sorunlarda tanıklık etme görevlerini de yükleniyordu.

Çocukken zaman zaman babasının duygusal vaazlar verdiğini duymuş, bundan utanmıştı. Ama şimdi Martin, bilgisiyle duygularını dengelemenin gerektiğini görüyordu. Amacını iyi anlatabilmek için dramatik cümleler kuruyor, zamanlama yapıyor, kimi zaman alçak ve dingin bir ses tonuyla, kimi zaman ise, kilise duvarlarını titreten, gök gürültüsünü andıran bir sesle konuşuyordu. İnsanlar, her pazar kiliseye öğrenmek ve ilham almak için geliyorlardı ve Martin onlara yardımcı olmaya çalışıyordu. Çok iyi bir din adamıydı ve daha o zamandan iyi bir hatip olacağı belliydi. Kısa sürede, cemaati içinde gözde bir insan durumuna geldi.

Mutlu günler

1955 yılının baharında Martin, tezini bitirdi ve derecesini almak üzere Boston'a gitti. Teoloji dalında doktora yapmıştı ve o günden sonra, "Dr." ya da "Muhterem" lakabını aldı.

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ DOĞU EYALETLERİ

Bu kitaptaki önemli olayların birçoğu, güney eyaletlerinde yer aldı. Bu eyaletlerin çoğu, İç Savaş öncesinde köleliği savunmuşlardı ve savaşta Konfederasyon yandaşıydılar. Siyah insanlar, Amerika Birleşik Devletler'i nüfusunun %11'i oranındadır. Bu insanların çoğu güney illerinde yaşamaktaydı. Artık hemen hemen yarısı, yani % 47'si kuzeyde yaşıyor.

O yıl, bir başka mutluluk yaşandı: Coretta, dört çocuktan ilki olan Yolanda'yı dünyaya getirdi. Bu genç çift için büyük bir mutluluktu. Bir yandan da yeni çevre ve dostlar ediniyorlardı.

Bu küçük sakin kasabadaki yaşam, Dr. King ile ailesi için mutlu geçiyor gibi görünse de, Martin bunun yalnızca görünüşte olduğunu biliyordu.

Değişiklik gereksinimi

Montgomery'deki siyahların durumu, güneyin birçok bölgesinde olduğundan farklı değildi. Ayrımcılık sistemine göre, siyah ve beyaz çocuklar ayrı okullara gidecekler demekti. Ve siyahların okulları, beyazlarınkine nazaran daha yoksul okullardı.

Amerika Birleşik Devletleri Yüce Mahkemesi, 1954

yılında, bu durumun böyle sürüp gitmesini engellemek için bir karar aldı. Bu karara göre, tüm Amerikalılar, aynı haklardan yararlanacaklardı.

Yargıçlar ayrımcılığa karşı çıkarak, siyah ve beyazların bir arada eşit haklara sahip olarak okumaları gerektiğini söylediler. Ama bunları yapmak, söylemek kadar kolay değildi. Kararı duyan güneyli beyazlar dehşet içinde kaldılar ve Montgomery'de değişiklik yapabilecek hiçbir kararı uygulamadılar.

Tek sorun eğitim değildi. Kuramlara göre siyahlar da, beyazlar kadar seçme hakkına sahipti ama bölgesel olarak çıkarılan engeller, onları bu haklarından mahrum ediyordu. Cahil ve yoksul siyahlardan seçim vergisi vermeleri, okuma yazma testinden geçmeleri isteniyordu. Bu engelleri geçseler bile, beyazların tehditleriyle ve şiddetle karşılaşıyorlardı. Güneydeki siyahların çoğu, yalnızca el becerisi isteyen işlerde ya da hizmetkarlık gibi basit işlerde çalışabiliyorlardı. Bu insanların oy verme ya da haklarına sahip çıkma gibi bir istekleri olursa, hemen işlerinden atılıyorlardı. Bu nedenlerle, Montgomery'de seçim hakkı olan kırk bin siyah adam yaşarken, bunların ancak iki bini kayıtlıydı.

Yıllar boyu sürüp giden tehditler, hain ve aşağılayıcı davranışlar, siyah nüfusun, en ufak hakları için bile direnememelerine neden olmuştu. Yaşamlarını sürdürebilmek, kendilerini ve ailelerini koruyabilmek için sessiz kalmak, gelecek her şeyi kabullenmek ve ancak cennette daha güzel günler göreceklerine inanmak zorundaydılar. Genç Martin Luther King, insanlarının sinmiş, boyun eğmiş ve korkak olduklarını görüyor ve bu yaşamı kabullenip giderlerse, hiçbir zaman daha iyi günler göremeyeceklerini biliyordu.

Otobüsün arkası

Martin'in henüz genç bir çocukken, beyazlar için otobüste ayağa kalktığını anımsadınız mı? Gururu ne kadar incinmişti!

Hiçbir şey daha iyiye gitmiyordu. Montgomery'deki otobüs şirketlerinin işleyişi, tüm ayrımcılığı özetler gibiydi.

Kentteki otobüslere, siyah otobüs şoförü kabul edilmezdi. Otobüslerdeki ayrımcılık, tüm öteki güney eyaletlerinden de fazlaydı.

Siyahlar, otobüsün yalnızca arka koltuklarında oturabilirlerdi.

Ortalarda boş yer olur ve hiçbir beyaz itiraz etmezse, o zaman orta koltuklara gelebilirlerdi. İlk dört sıra, siyahlara kesinlikle yasaktı ve üzerlerinde "Yalnız beyazlar" yazan levha bulunurdu. Otobüs dolmaya başlayınca, orta sıralarda oturan siyahlar, yerlerini beyazlara terk ederek ayağa kalkarlardı. Genç bir beyaz adam, elinde ağır yükü olan yaşlı siyah kadının, hatta hamile ya da sakat bir siyahın bile, kendisine yer vermesini beklerdi.

Siyahları daha da aşağılamak için, siyahların ön kapıdan girip bilet ücretini ödemeleri, sonra inip, bu kez arka kapıdan otobüse binmeleri isteniyordu. Bunun amacı, otobüste oturan beyazların arasından geçerek onları rahatsız etmelerini önlemekti.

Bu kurallar, siyah insanlar arasında nefret duyguları uyanmasına neden oluyordu kuşkusuz. Dr. King, Montgomery'ye geldikten bir yıl sonra, bu aşağılayıcı duruma son vermek üzere kolları sıvadı.

Rosa Parks olayı

1 Aralık 1955 günü, büyük mağazalardan birinde konfeksiyon işçisi olarak çalışan Rosa Parks adında siyah bir kadın, evine gitmek üzere otobüs durağına geldi. İlk gelen otobüsün tıka basa dolu olduğunu ve siyahların ayakta durduğunu görünce binmekten vazgeçti. Bir sonraki otobüse bindi. Arka taraftaki koltukların hepsi doluydu ve Bayan Parks, orta sıralarda boş bir yer bularak oturdu.

Kurallara göre, tek bir beyaz kişi bile otobüse binse, orada oturan tüm siyahların kalkıp yer vermeleri gerekiyordu. Üçüncü durakta, bir grup beyaz yolcu otobüse bindi ve ön taraftaki "Yalnız beyazlar" yazan koltuklara yerleşti. Bir beyaz adam ayakta kalmıştı. Şoför, Bayan Parks ile birkaç siyahın oturmakta olduğu yere dönerek, "Koltukları boşaltın," dedi.

Montgomery, Alabama'daki boykot sonrasında, otobüste oturan Bayan Rosa Parks. Otobüslere binen insanların çoğunluğu siyahtı ve beyaz şoförler, özellikle kadınları aşağılamak için onlara, "zenci", "maymun" ya da "siyah inekler" gibi adlar takıyorlardı. Siyahlar ilk dört sıraya asla oturamazlardı ve öteki sıralarda otururken, gelen beyazlara yerlerini vermek zorunda bırakılırlardı. Bütün bunlar Bayan Parks'ı bir gün çileden çıkardı. Aslında, o bir kışkırtıcı değildi, yalnızca çok yorgundu ve ayakları müthiş ağrıyordu. Ayağa kalkmayı reddetti. Bu davranışı nedeniyle tutuklandı ve otobüs boykotu başladı.

Siyahlardan hiçbiri kımıldamadı. Bunun üzerine şoför yeniden, bu kez tehdit edici bir ses tonuyla söylendi, "Kıçınızı kaldırıp o koltukları boşaltsanız iyi olur!" Öteki üç siyah yerlerinden kalktılar ama Bayan Parks kımıldamadı. Otobüs şoförü yeniden seslendi:

"Ayağa kalkıyor musun sen?" dedi. "Haberin olsun seni tutuklatırım."

Bayan Parks yorgundu. Uzun, yorucu bir gün geçirmişti ve beyaz bir adamın birden fazla koltuğa gereksinimi yoktu. O an, Bayan Parks'ın tepesi attı. Belki de yıllar boyu boyun eğerek gösterdiği sabır artık taşmıştı. Koltuğuna yapışarak, "Ne duruyorsun? Beni tutuklatsana!" dedi.

Öteki yolcular olayı merakla seyrediyorlardı. Kimisi korkmuş ve ayıplamış, kimisi de kadının davranışını doğru bulmuştu. Otobüs şoförü polis çağırmak için indi. Bayan Parks kıpırdamadan orada bekliyordu. Bir süre sonra gelen polis memuru, Bayan Parks'a niçin ayağa kalkmadığını sordu. "Kalkmam gerektiğine inanmadığım için," dedi kadın. "Bizi niçin itip kakıyorsunuz?"

"Bilmem ki!" dedi polis. "Ama yasa yasadır ve sizi tutuklamak zorundayım."

Bayan Parks tutuklandı

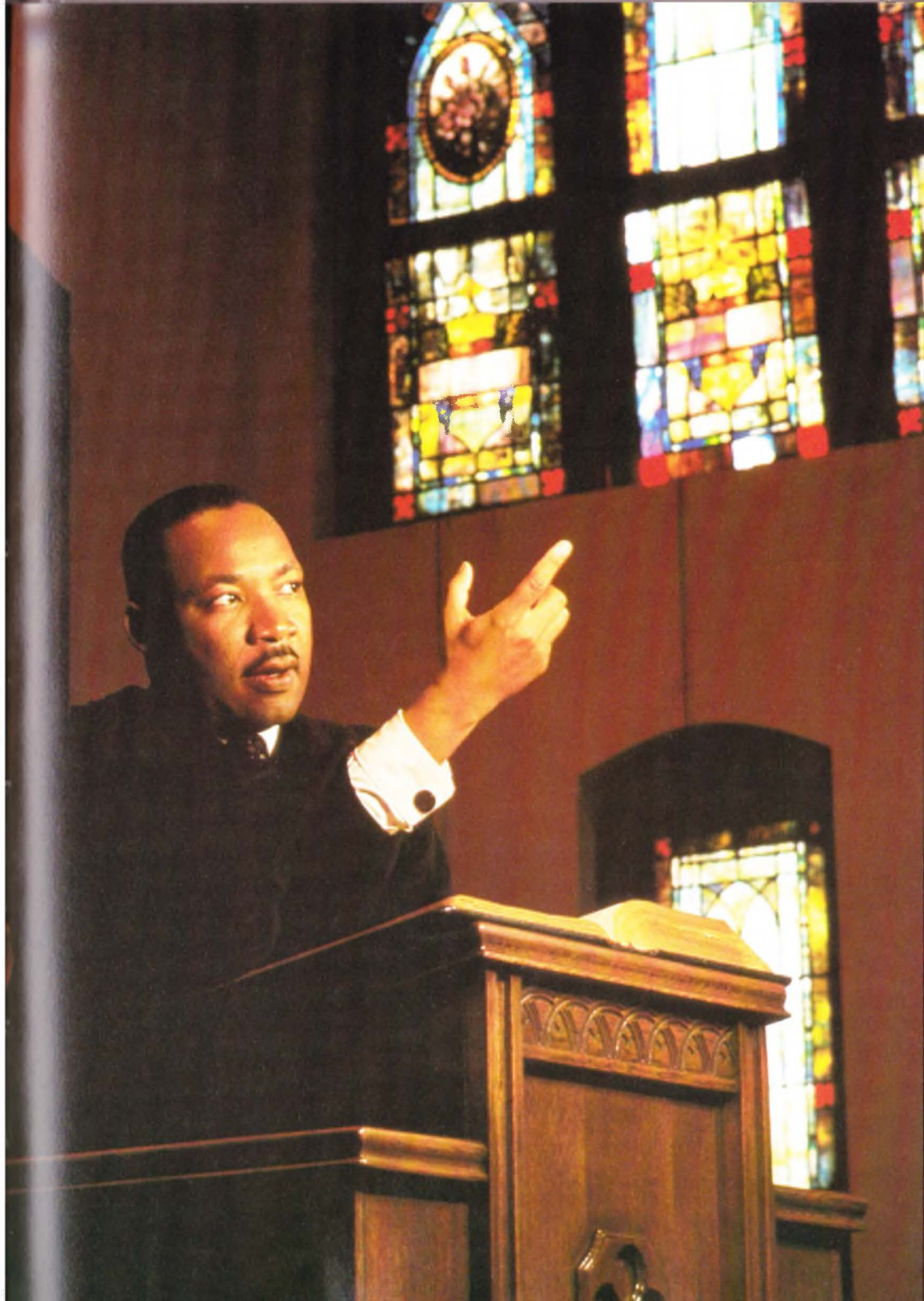
Bayan Parks, Montgomery yasalarına karşı çıkan tipte bir insan değildi. Metal çerçeveli gözlük takan, sessiz sedasız bir kadına benziyordu. Yani, her gün otobüslerle işlerine gidip gelen binlerce siyah insandan biriydi. Ama aşağılanmaktan bıkıp usanmıştı.

Sonraları, bu karşı koymayı önceden düşünüp düşünmediği sorulduğunda, "Hayır, yalnızca yorgundum ve ayaklarım ağrıyordu," demişti.

Aslında Bayan Parks'ın sabrı tam zamanında taşmıştı.

Herkes, Bayan Parks'ın, siyah topluluğun sessiz, çalışkan bir üyesi olduğunu biliyordu: İşte bu nedenle, insanlar kendilerini, ondan yana çıkmak zorunda hissettiler. Sistemin yanlış olduğuna inanan beyazlarla siyahları birleştirme olanağı doğmuştu. Martin Luther

Karşıda: Montgomery'de yaşadığı süre içinde, Martin Luther King, siyah insanların onurlarını koruyabilmeleri için, kilisenin ne denli önemli olduğunu kavradı. Orada, beyazlardan, adil olmayan yasalardan kurtuluyorlar ve yeniden ruhsal güçlerine kavuşuyorlardı. "İnsanoğlunun ruhuyla ilgilendiğini iddia eden her din, insanları felakete sürükleyen yaşam tarzıyla, onları sakatlayan toplumsal koşullarla ilgilenmiyorsa, kupkuru anlamsız bir dindir," diyordu Martin Luther King. Rahip olarak ünü, kısa sürede Montgomery kentinin sınırlarının dışına taştı.

King, bu konuda destek olmaya hazırdı.

Liderler, otobüs servislerini boykot etme kararı alıp almamakta kararsızdılar. Boykot edilirse, hiçbir siyah, otobüse binmeyecekti.

Böylelikle, tüm Amerika, bu ayrımcılıktan haberdar olacak, üstelik otobüs şirketi büyük zarara girecekti.

Bayan Parks'ın meydan okuyuşu, öteki siyahların harekete geçmelerine neden oldu.

Boykot planı

Haksız davranışa karşı duygular güçlüyken hemen harekete geçmek gerekiyordu. Rosa Parks'ın tutuklanmasından sonraki cuma günü, din adamları ve liderler bir araya geldiler ve pazartesi günü boykota başlama kararı aldılar. Rahipler, pazar ayininde durumu cemaatlerine anlatacaklardı ve siyah topluluk içinde dağıtılacak bir bildiri hazırlanacaktı. Bu yazıda, Bayan Parks'ın tutuklanışı anlatılıyor, açık ve seçik olarak şöyle deniyordu:

"Pazartesi günü, işinize, alışverişe, okula ya da bir başka yere giderken otobüse binmeyin... Çalışıyorsanız, iş yerinize ya yürüyün ya da taksiye ortaklaşa binin. Pazartesi günü, akşam saat 19.00'da, Holt caddesindeki Baptist Kilisesi'ndeki dini toplantıya gelin ve bu konuda daha fazla bilgi sahibi olun."

Bir başka grup, Montgomery'de siyahların sahip olduğu taksi şirketleriyle görüşerek, bir süre siyahları on cente, yani otobüs ücreti kadar bir paraya taşımalarını istediler. Toplam 210 taksi sahibi olan bu şirketler dayanışmaya katıldılar. Böylece, pazartesi günü için boykot hazırlığına başlandı.

İlk gün

Martin Luther King, 5 Aralık 1955'te boykotun ilk gününde, sabah erkenden uyandı. Mutfakta kahvesini içerken, diğer günlerde, tıklım tıklım siyah insanlarla dolu olan ilk otobüsün geldiğini duydu. Coretta, onu pencereye çağırdı. Otobüs bomboştu. Montgomery'nin siyah insanları otobüslere

Montgomery'deki siyahların binlercesi, otobüslere binmediler. Arabası olanlar, işe gidebilmeleri için öteki insanlara yardımcı oldular. Kimileri, haksızlığı protesto etme amacıyla yürüdüler. Yolda zorla ilerleyen yaşlı bir kadın, kendisini arabaya almak isteyenlere şöyle diyordu: "Kendim için değil, çocuklarım ve torunlarım için yürüyorum."

binmiyorlardı. Boykot başlamıştı.

O sabah, King, Montgomery sokaklarını gezerek, boykotun nasıl gittiğini anlamaya çalıştı. Her şey, umut ettiğinden daha iyiydi. Kentin her yerindeki siyahlar, otobüse binmektense, kilometrelerce yürümeyi göze alıyorlardı. Kimileri otostop yapıyor, kimileri arabaları paylaşıyordu. Katır ya da at arabasıyla gidenler bile vardı.

Normalde, Montgomery'de her gün, 17.500 siyah yolcu, otobüslerle yolculuk yapardı. Bu da, otobüs şirketinin müşterilerinin % 75'iydi.

O gün ise, otobüs duraklarındaki insanlar, otobüslerin bomboş kalkıp gittiklerini gözlemekteydiler. İnsanlar, gülüyor, dalga geçiyorlardı ama hiçbir şiddet hareketi yoktu. Otobüs boykotu, barışçıl bir protestoydu ve bu olay, siyah insanlar topluluğuna gelecek güzel günler için dayanma gücü ve umudu verdi.

O akşam üzeri, liderler bir araya gelerek, bir sonraki

"Montgomery zencileri...Onların başardıkları bu iş, Gandhi'nin yaptıklarından bile daha büyüktür..çünkü onlar daha büyük önyargılarla karşı karşıya kalmışlardır...Zencilerin boykotta gösterdikleri sessiz gururu, disiplini ve inançlı davranışlarını görmemek ve takdirle karşılamamak için, ölü ya da kör olmak gerekir."

"Montgomery Advertiser"e mektup yazan beyaz kütüphaneci Juliette Morgan'ın mektubundan.

adımı kararlaştırdılar. Boykotu izlemek üzere, Montgomery İyileştirme Örgütü (Montgomery Improvement Association) adında bir grup kurdular ve başkanlığına Dr. King'i getirdiler. King, henüz 26 yaşındaydı ama herkes bu işi en iyi onun yapacağına inanıyordu. Dr. King, o akşam yeni bir dini toplantı yapmaya karar verdi.

King'in konuşması

King kiliseye gelince, binanın içinde ve çevresinde büyük bir kalabalıkla karşılaştı. İnsanlar, akşam saat 17.00'de oraya gelmeye başlamışlardı ve oturulacak koltukların hepsi dolmuştu. Dışarıdaki insanların duyabilmeleri için dışarıya hoparlör takılmıştı. Polisler, kilisenin çevresinde yavaşça dolanıyorlar, insanları sessizce gözlüyorlar ve belki de bir olay çıkmasını umut ediyorlardı.

Koronun, "Hıristiyan Askerleri İleri" adlı ilahisiyle toplantı başladı. Sonra Rosa Parks ortaya çıkarak, tutuklanmasına neden olan olayı anlattı. Kalabalık onu bağırarak alkışladı. Sonra Dr. King kürsüye çıktı. Beklenti içindeki yüzlere baktı. Hemen hemen 4.000 kişi toplantıyı izlemekteydi. Ayrıca, fotoğrafçılar, muhabirler ve televizyoncular da oradaydı.

Konuşmasına, Montgomery otobüslerinde siyahlara nasıl davranıldığını anlatarak başladı. Uzun süredir bu hain ayrımcılıkla karşı karşıya kaldıklarını söyledi. Şöyle dedi: "Öyle bir zaman gelir ki, insanlar yorulurlar. Bu akşam, burada toplanarak, bize kötü davrananlara şunu söylemek istiyoruz: Artık yorulduk. Bu ayrımcılık içinde aşağılanmaktan yorulduk, usandık, baskının ayakları altında tekmelenmekten yorulduk."

Direnebilmek için birliğin gerekliliğini anlatırken, şöyle diyordu: "Birleşirsek, yalnızca istediğimiz değil, almayı hak ettiğimiz şeylere de kavuşabiliriz." Amaçlarının haklılığından söz ederek, "Biz yanlış yoldaysak, bu ülkenin Yüce Mahkemesi de yanlıştır. Biz yanlış yoldaysak, Amerika Birleşik Devletleri Anayasası da yanlıştır. Biz yanlış yoldaysak, büyük

Karşıda: Martin Luther King, evinde Coretta ve çocuklarıyla birlikte. Çalışmaları yüzünden, çoğunlukla evinden uzakta kalıyor ve siyah hakları için savaş verirken, çocuklarını bir babadan mahrum ettiğini düşünerek üzülüyordu. Bu nedenle, evine döndüğü günlerde, zamanının çoğunu onlarla birlikte geçirmeye çalışıyordu. Ailenin arkasındaki duvarda, King'in büyük kahramanı Mahatma Gandhi'nin fotoğrafı görülmektedir.

King, ateşli ve inandırıcı bir hatipti ve birçokları tarafından Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en iyi hatip olarak kabul edilmişti. Bir lider olarak, vaazları ve konuşmaları, onun en güçlü silahıydı ve bu sayede, binlerce insanı medeni haklarını almaya yöneltti. Yasaların açıkça ortaya konması ve protestocuların davranışlarının sonuçlarına katlanmaları gerektiğine inanıyordu. "Öyle bir zaman gelir ki, dürüst bir insan, vicdanının sesini dinleyerek haksız olduğunu düşündüğü yasalara karşı gelebilir. Önemli olan, bunu yaptığı zaman sonuçlarına katlanmayı da bilmesidir."

Tanrı da yanlış yapmaktadır. Biz yanlış yoldaysak, İsa yalnızca boş düşler peşinde olan büyük bir ütopyacı olmalı. Biz yanlış yoldaysak, adalet bir yalan olmalı."

Kalabalık artık, King'in her sözcüğüyle birlikte tek vücut olmuş gibiydi. King, onları karşı karşıya oldukları tehlikelere karşı uyardı. Kendileri, hiçbir zaman şiddete başvurmayacaklardı. "Biz en üstün yasal ilkeler doğrultusunda hareket edeceğiz." Hıristiyanlıktaki sevgi anlayışı, davranışlarını yönetecekti.

"Karşılaştığımız haksız davranışlara karşın, burukluk hissederek beyaz kardeşlerimizden nefret etmemeliyiz."

Sözlerini bitirdikten sonra yerine oturdu. Kalabalık şarkılar söyleyerek coşkusunu dile getiriyordu. Bir nedenleri vardı artık, birlik ve umut içindeydiler. Üstelik bir lider bulmuşlardı.

Bu lider, onları bir araya toplamıştı ve artık haklarını ve onurlarını korumak için güçleri olduğuna inanıyorlardı. İnsanlar ilk kez o gün, Martin Luther King'in, ne büyük bir lider olduğunu anladılar.

Üç istek

King'in yakın arkadaşı ve medeni haklar kampanyasını sürdüren kişilerden biri olan Ralph Abernathy, ayağa kalktı ve Montgomery İyileştirme Örgütü'nün, Montgomery kenti memurlarından ve otobüs şirketinden istediği üç şeyi sıraladı. Bu istekleri karşılanmadıkça boykot sürüp gidecekti:

1) Otobüs şoförleri, siyah insanlara nazik davranmalıdırlar.

2) Yolcular, ilk gelen oturur anlayışı içinde, beyazlar önden, siyahlar arkadan binerek oturacaklardır.

3) Otobüs şirketi, siyah insanların yaşadığı bölgelerde çalışmak üzere siyah şoförler kiralamalıdır.

"Onun en önemli kişisel katkısı, insan kalabalıklarına durumu anlatmasıydı. Dinlediğim insanlar arasında en iyi konuşan kişiydi ve insanlara kendi sorunlarını ve durumu açık ve seçik olarak anlatabiliyor, onların her şeyi daha iyi görerek bu konuda çabalamalarına neden oluyordu."

Rufus Lewis
Montgomery'li bir işadamı.

King, kalabalığın bu koşulları onaylamasını istedi. "Bu isteklerden yana olanlar, ayağa kalksın."

İnsanların hepsinin ayağa kalkmasıyla kalabalık bir dalga gibi kabardı. ABD'deki medeni haklar hareketi, böylece başladı.

Medeni haklar hareketi sırasında, birçok beyaz, siyahlarla yanyana adalet için savaşım verdi. King, toplulukları yönetirken, onların beyazlara karşı burukluk hissetmemelerini istemişti. Otobüs boykotu sona erdiğinde, insanlara şöyle demişti: "Aranızdaki tek kişi bile, otobüste, Biz zenciler, beyazları yendik, diye övünürseniz, büyük hayal kırıklığına uğrarım. Çünkü bu beyazlara karşı kazanılmış bir zafer değildir. Bu zafer, adalet ve demokrasi için kazanılmıştır," demişti.

İlk yağmurlu gün

Otobüs boykotu ilerliyordu ve King ile öteki liderler, kentin ileri gelen memurlarıyla görüşerek konuyu tartışmaya karar verdiler. Ama hemen anlaşıldı ki, ne görevliler ne de otobüs şirketi otobüslerdeki ayrımcılığı kaldırmaya niyetliydiler. Vali, kendinden emin bir ifadeyle, "İlk yağmurlu günde, zencilerin hepsi otobüslere binecektir," dedi.

Ne kadar yanılmıştı! Siyah insanlar, artık özgürlüğe giden yolu bulmuşlardı ve hiçbir sağanak onların moralini bozamazdı. Ama kolay bir zafer kazanamayacaklarını anlamışlardı. Önlerinde uzun bir savaş vardı.

Polis, bir süre sonra, 10 centlik taksi servislerini

engelledi ama Montgomery İyileştirme Örgütü, kent içinde motorlu araçlarla toplu ulaşımı sağlamayı başardı. Arabalı olanlar, ötekileri işlerine ve evlerine taşıdılar ve kiliseler durak yerleri işlevini gördü. Sistem, saat gibi işliyordu ama yine de, işe yürüyerek gidenler vardı. Tüm siyah insanlar, hava nasıl olursa olsun, işlerine gidip geliyorlar ve onurlarını korumaya çabalıyorlardı. Haksızlığa karşı yapılan bu direniş gözden kaçamazdı.

Yaşlı ve zayıf bir bayan olan Pollard Ana bile, ötekiler gibi kararlılıkla yürüyordu. Bir gün, vaaz sonrasında Dr. King ona, yürümekten yorulup yorulmadığını sorduğunda şöyle demişti: "Ayaklarım yoruluyor ama ruhum dinleniyor."

Boykot sayesinde elde edilen bu coşku, her türlü çabanın değerini vurguluyordu. Umdukları gibi, tüm dünyanın ilgisini, bu sessiz ve barışçıl protestoya çekebildiler. Yazılı basın, radyo ve televizyonlar, yalnızca Montgomery otobüsleriyle değil, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki tüm ırkçı baskılarla daha yakından ilgilenmeye başladılar. Martin Luther King, siyah topluluğun en önemli lideri durumuna geldi.

Sert politikaya başvurmak

Olayın reklam edilmesi, beyaz ayrımcıları iyice öfkelendirmişdi. Bütün dünyanın onlara güldüğünü ve bir grup "değersiz zenci" tarafından aptal yerine konduklarını düşünmeye başlamışlardı.

Montgomery kentinin üç güçlü adamı olan Vali, Polis Şefi ve Kent Komisyon Üyesi, "Beyaz Vatandaşlar Kurulu" na katıldıklarını ilan ettiler. Vali, artık kentte sert bir politika uygulanacağını söyledi. Beyaz kabadayılar, artık gerçek yüzlerini göstermeye başlamışlardı. Siyahları taşıyan arabalar, kentin çeşitli yerlerinde, hiçbir neden olmaksızın durduruluyordu. Belirlenen yerlerde araç bekleyen siyahlar, otostop yapmakla suçlanıyordu.

Martin Luther King bile, aşırı hız yaptığı iddiasıyla tutuklanmıştı. Kefaletle serbest bırakılana değin,

"Bu Afrikalı yamyamlara yardımı engellemezsek, yakında uyandığımızda, King'i Beyaz Saray'da görebiliriz."

Beyaz ırkçı bir gazeteden.

Klu Klux Klan üyelerinden biri. KKK ve Beyaz Vatandaşlar Kurulu, kampanyayı sürdüren zencileri tehdit etmeyi sürdürdüler. King'e gelen, imzasız mektuplardan birinde şöyle diyordu: "Zencilerin otobüslerde ön sıralarda oturmalarına izin verirsen, bir gecede otuz evi birden yakacağız ve bu evlerden biri de seninki olacak."

Üstte: Beyaz ırkçı gruplar, daha çok, "Amerika'nın en ırkçı kenti" olarak adlandırılan Birmingham, Alabama'da örgütlenmişti.

Altta: Alabama'daki küçük bir kentin girişinde, gelenleri karşılayan KKK tabelası.

birkaç saat tutuklu kalmıştı. Bu, daha sonraki tutuklanmaların ilkiydi. Sivil toplum lideri olduğu yıllarda, defalarca saatler boyu tutuklu kalacaktı.

Polis, genelde yasaları, gözdağı vermek amacıyla kullanırdı ama uçlarda olan KKK gibi bazı beyazların yasalarla durdurulması söz konusu değildi.

Ocak ayma dek, King ve ailesi, günde otuz kırk tehdit mektubu aldılar. Mektupları yaktılar ama, böylesine kör bir öfkeyle yazılmış mektuplar, onları tedirgin ediyordu. Yaşamlarında ilk kez, ölümle tehdit ediliyorlardı. Bunun, yıllar boyu sürecek korku dolu dönemin başlangıcı olduğunu bilmiyorlardı.

Telefonlar da geliyordu. Her gün, muhabirlerden, Montgomery İyileştirme Örgütü'nden, bilgi isteyen insanlardan telefonlar yağıyordu. King, telefonu açarken, arayan kişinin dost mu, yoksa kendisine hakaret edecek bir düşman mı olduğunu bilemiyordu.

Nefreti sevgiyle karşılamak

Bir gün, tehditler gerçekleşiverdi. King, dini bir törende vaaz verirken, evinin bombalandığını duydu. Dehşet içinde evine koştu: Coretta ile bebeği kurtulmuştu. Patlamanın şiddetiyle pencereler kırılmış, hatta balkonu ikiye ayrılmıştı.

Evin önünde kalabalık toplanmıştı: Siyah insanlar, liderlerine yapılmış saldırıyı, kendilerine yapılmış kabul ediyorlardı. Polis onları dağıtmak isteyince, iyice öfkelendiler. Dr. King, adamlarının ellerinde silahlar, tabancalar, bıçaklar, kırık şişeler görünce endişelendi.

O sırada gelen Polis Şefi'yle, Belediye Başkanı, King'den özür dilediler ama siyahlar sakinleşecek gibi görünmüyorlardı. Bu bombanın, Belediye Başkanı'nın sert politikasının bir uzantısı olduğunu biliyorlardı. Durum giderek çirkinleşiyordu. Tam o sırada Dr. King evinden çıktı.

"Karımla çocuğum iyi durumda. Evlerinize gidip silahlarınızı bırakmanızı istiyorum. Bu işi şiddetle çözemeyiz," dedi. Sonra, "Unutmayın, ben durdurulsam da, bu hareket durmayacaktır, çünkü

Üstte: Gösteriler, öfke ve nefretle karşılanıyordu. King, adamlarına diz çöküp dua etmelerini söylediği zaman, izleyenler nefretlerini haykırıyorlardı.

Solda: Beyazlar yolların kenarında durarak yürüyüş yapan siyahları kışkırtmaya çalışıyorlardı. Afişlerde, "Sonuna dek ayrım", "Irkları karıştırmak isteyenler komünist yahudilerdir", "Afrika'ya evinize dönün" gibi sözler vardı.

Coretta King, en küçük çocuğu Bunny ile birlikte. Martin, Coretta'yla flört ederken, ona şöyle demişti: "Bir eşte aradığım dört şey var. Sağlam karakter, akıllılık, kişilik ve güzellik. Sende, bunların hepsi var."

Sağda: Coretta, Bunny, Marty ve Yoki ile birlikte.

Coretta ile Martin, sık sık yaptıkları yürüyüşlerden birinde. O tehlikeli yıllarda, Coretta her zaman kocasının yanında oldu. Ölüm tehditi altındaki evinin, sakin ve mutlu olmasına çalıştı. Dexter Avenue'nun dini çevresindeki çalışmalar için Martin'e yardımcı olmuş, gösterilerde korkulu saatler boyunca onun yanından ayrılmamıştı.

Coretta King'in, kocasıyla ilgili sözleri şöyleydi: "O iyi- gerçekten iyi bir adam." Coretta diyor ki, "Tüm şöhretine karşın, her zaman alçak gönüllüydü. Hatta bulunduğu yere kendisini layık göremezdi. Bu yüzden, dünya çapında ünlü biri olduktan sonra bile, çok endişelenir, çok çalışır, çabalardı."

Tanrı bizden yanadır," diye ekledi.

Patlama noktası aşılmıştı. King, denetimi eline geçirmişti: İnsanlar dağılmaya başladılar. Orada bulunan polislerden biri, daha sonra yalnız kendi yaşamını değil, oradaki tüm beyazların yaşamlarını, "o zenci rahibe borçlu olduklarını" söylemişti.

Yürüyüşler devam ediyor

Boykot sürüp gidiyordu. Sonucun ne olacağı henüz görülemiyordu. Kışın soğuk günlerinde bile, siyahlar yürümeyi sürdürdüler. Kent, onları alt etmek için çareler arıyordu. Sonunda boykot karşıtı eski bir yasa buldular. Bu yasaya göre, içlerinde King'in de bulunduğu seksen dokuz kişi mahkemeye sevk edildi. İlk önce King mahkemeye çıktı ve beyaz jüri tarafından mahkum ettirildi.

Bu arada, İyileştirme Örgütü, otobüslerdeki ayrımcılığın, Amerika Birleşik Devletleri Anayasası'na karşı olduğunu kanıtlamaya çalışıyorlardı. Bu ağır işleyecek bir çabaydı ama tek umutlarıydı.

Aylar geçti, siyahlar hâlâ, sıcak yaz günlerinin bayıltıcı güneşi altında yürüyorlardı.

"Sevgi ve inançlarımızda birleşmediğimiz tek anımız yoktu. Martin Luther King'in eşi olmaktan, bir an bile mutsuz olmadım."

Coretta King
"Martin Luther King ile GeçenYaşamım" (My Life With Martin Luther King)

"Geleceğin tarih kitapları yazıldığında, insanlar, Montgomery'de yapılması gerekeni, doğru olanı yapan güzel insanlardan söz edecek. Bu andan sonra geriye dönüş yoktur."

Martin Luther King Jr.

Kent, "gereksiz iş" olarak gördükleri, müşterek araba kullanımını engellemeye çalışıyordu. Arabaları birlikte kullanamazlarsa, yeni bir kışı nasıl geçirebilirlerdi? Martin Luther King bile, umudunu yitirmeye başlamıştı.

Yüce Mahkeme

Duruşmada, Kent temsilcilerinin, müşterek araba kullanımına karşı iddialarını umutsuzluk içinde dinleyen King, yanı başında bir gazete muhabirinin durduğunu gördü. Muhabir, "İşte beklediğiniz haber!" diyordu, elindeki telgrafı gösterirken.

"Amerika Birleşik Devletleri Yüce Mahkemesi, ABD Bölge Mahkemeleri kararı olarak, Alabama'daki otobüslerde ayrımcılık içeren eyalet yasalarının ve medeni yasaların anayasaya karşı olduğunu bildirir."

Montgomery İyileştirme Örgütü'nün, sessiz ama kararlı savaşı sonunda zaferle bitmişti. Artık Montgomeryli beyaz ırkçıların yapabilecekleri bir şey yoktu. Mahkemenin, müşterek araba kullanımı davası da önemini yitirmişti, çünkü siyahların artık buna gereksinimi kalmamıştı.

Elbette her şey büyülü bir değnekle bir anda değişmedi. Resmi mahkeme kararı kente ulaşana dek siyahlar bekledi. Martin Luther King rakiplerini tanıyordu. Onlar hemen pes etmeyeceklerdi.

Klu Klux Klanlar sokaklarda gösteriler yaptılar. Siyah insanlar kaçıp saklanmak yerine, onları izlediler. Artık cesaretlerini toplamışlardı. Buna gereksinimleri vardı.

Otobüslere yeniden binme zamanı geldiğinde, beyaz militanların daha kötü davranışlarıyla karşılaşabileceklerini biliyorlardı. Gerçekten de, beyaz insanlar, siyahları otobüsün arkasına itmeye çalıştılar. Bir keresinde genç bir kız kötü dayak yedi, hamile bir kadın tabancayla bacaklarından vuruldu.

Yalnızca kurşunlar değil, bombalarla tehdit ediliyorlardı. Boykotçuların toplandıkları yer olan Baptist Kilisesi yakıldı.

Aynı gece, siyahların gittiği üç kilise daha ve gösterileri destekleyen rahiplerden ikisinin evi bombalandı.

Daha sonra, King'in evinin balkonunda, dumanları tüten bir demet dinamit bulundu. "Üstün" beyaz ırk, üstünlüğünü haydutların ve katillerin yöntemleriyle kanıtlamaya çalışıyordu.

Otobüse ilk binen siyah Martin Luther King'in kendisiydi. Yanında, her şeyin başlamasına neden olan yaşlı Rosa Parks ve amaçları için haftalarca, aylarca çabalamış olan beyaz ve siyah liderler vardı.

King otobüse binerken, şoför, "Sen galiba şu rahip King'sin. Öyle mi?" diye sordu. Klng, "Evet, o benim. Bu sabah sizinle birlikte yolculuk edeceğimiz için mutluyuz," dedi.

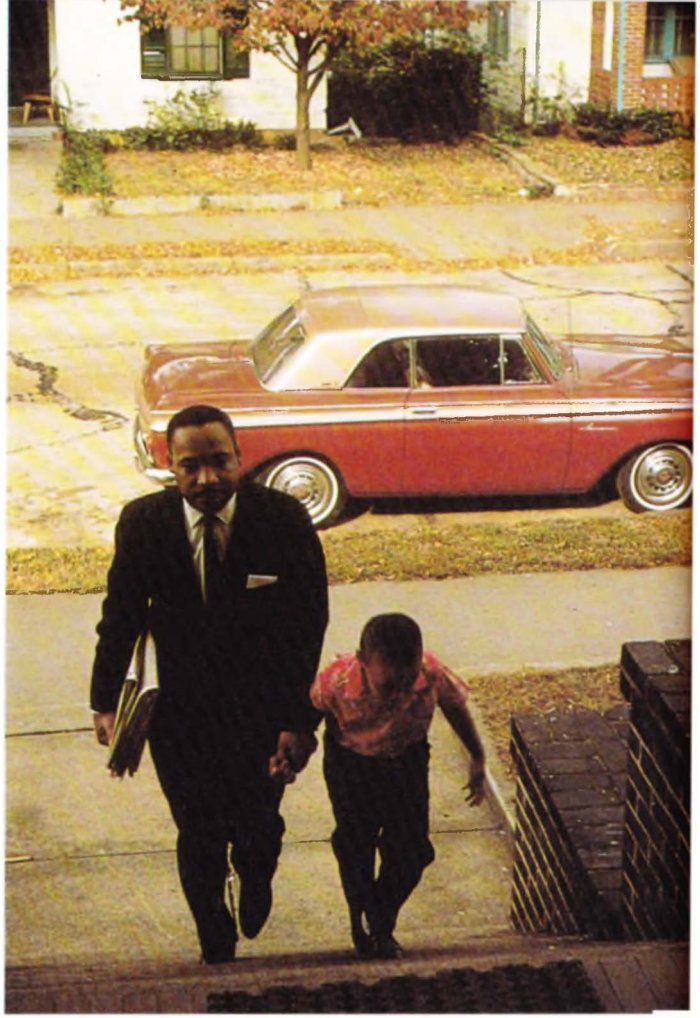
Birbirlerine gülümsediler. Beyazlar ve siyahlarla dolu grup koltuklara yerleşti ve Montgomery'nin bütünleşmiş halkla dolu ilk otobüsü yola koyuldu.

King, bir konuşmasında şöyle diyordu: "Artık harekete geçtik. Hiçbir ırkçılık dalgası bizi durduramaz. Kiliselerimizi ateşe vermeleri bile, bizi yolumuzdan döndürmeyecektir....Artık harekete geçtik. Zamanı gelen bir düşünceyi, en güçlü ordular bile engelleyemez. Özgürlük ülkesine doğru ilerliyoruz." "Özgürlük" sözcüğü o günlerin sloganıydı. Şarkılar, işaretler "özgürlük"le doluydu.

Üstte: Martin Luther King Jr., oğlu Dexter Scott ile birlikte.

Sağda: King, büyük oğlu Martin Luther King III ile kiliseden dönerken.

"Kocam, sık sık çocuklarımıza, insanın ölmeye değer bir şeyi olmazsa, yaşamasının da anlamı kalmayacağını söylerdi. Uzun yaşamak değil, nasıl yaşadığınız önemlidir, derdi."

Coretta Scott-King
"Martin Luther King ile GeçenYaşamım"

Daha geniş, daha geniş

Montgomery'deki başarı, yalnızca bir başlangıçtı. Bu olay, güneyde yaşayan binlerce siyah insana cesaret verdi ve her yerde boykotlar, protestolar başladı.

Ama başarabilmek için birlikte çalışmak gerekiyordu. Ocak 1957'de bu insanlara yardım etmek üzere, Güney Hıristiyan Liderleri Kuruluşu (The Southern Chiristian Leadership Conference) (SCLC) kuruldu ve Martin Luther King başkanlığına getirildi.

Ama şöhret sorun getiriyordu. Her bölgeden insanlar, King'in konuşma yapmasını istiyorlar, o da bunun görevi olduğunu düşünerek her yere yetişmeye çalışıyordu. Bazı zamanlar, günler ve geceler ona yetmiyordu. 1957 ve 1958 yıllarında, binlerce mil yolculuk yaptı, ülkenin çeşitli yerlerinde 208 konferans verdi. Hem bir rahip olarak görevlerini yerine getirmesi, hem de SCLC'nin başkanı olarak çalışması gerekiyordu. Ayrıca, New Yorklu bir yayımcının isteği üzerine, Montgomery'deki boykotla ilgili bir kitap hazırlayacağına söz vermişti. Kimi zaman, evinde, karısı ve çocuklarıyla birlikte olmaya can atıyordu. O sıralar iki çocuğu vardı ve ne yazık ki, çocuklarının gelişimini bile izleyemiyordu. Neyse ki, tüm yolculuklara ve streslere karşın aile birbirine yakın ve sevgi doluydu.

Toplantılar arasındaki koşuşturmalara ve tüm yorgunluğuna rağmen yavaşlamaktan korkuyordu. Montgomery'deki başarı, henüz insanların zihninde

Üstte: Martin III ile beyzbol oynarken.

Solda: Bahçede, en küçük kızı Bunny'yi havaya atıp tutarak oynadığı güzel günlerde. Kimi zaman, King'in günde dört ya da beş konuşma yapması gerekiyordu. Ama fırsat buldukça evde çocuklarla gülüyor, oynuyordu.

tazeyken, mesajı herkese ulaştırması gerekiyordu.

Şaşırtıcı bir yaşamı vardı: Bir gün, medeni haklar uğruna tutuklanıyor, bir haftayı hapiste geçiriyor, daha sonra New York'ta, ünlü bir kişi olarak, "Özgürlüğe Adımlar" adlı kitabını imzalıyordu.

Ölüm hapşırığı

Bir gün kitabını imzalarken, orta yaşlı, siyah bir kadın yanına gelerek sordu: "Sen Martin Luther King misin?"

"Evet, benim."

Birkaç nezaket sözcüğü edildi ama bu kez farklı bir şey oldu. Kadın bir çığlık koparark, elindeki keskin kitap açacağını King'in göğsüne sapladı. Daha sonraları, kadının evsiz barksız, akıl hastanelerine girip çıkmış bir ruh hastası olduğu anlaşıldı.

Dr.King hemen hastaneye kaldırıldı ve uzun süren bir ameliyatla bıçak çıkarıldı. Neyse ki, tüm acıya ve şaşkınlığına rağmen, hemşireleri dinleyerek kıpırdamadan durmaya çalışmıştı.

Çünkü bıçağın ucu, şah damarının iki santim kadar yakınındaydı. Cerrahın dediğine göre, bir hapşırık ölümüne neden olabilirdi.

Olay gazetelere geçti ve bir süre sonra Dr. King, on beş yaşında bir kızdan şu mektubu aldı:

"Sevgili Dr. King,

Ben, White Plains Okulu'nun dokuzuncu sınıfında okuyorum. Önemi olmasa da beyaz bir kız olduğumu söylemeliyim. Gazetede, başınıza gelen şanssızlığı ve hapşırsaydınız öleceğinizi okudum. Hapşırmadığınız için ne kadar mutlu olduğumu söylemek için bu mektubu size yazıyorum."

Bu tür sevgi ve dostluk işaretleri, Dr. King'e devam etme gücü veriyordu. Coretta'nın, çocuklarının sevgisi ve anlayışı da onun için çok önemliydi.

King, o yıl, Dexter Avenue Baptist Kilisesi'nden istifa etti.

Coretta'yla birlikte, aileyi Atlanta'ya, daha önceleri babasıyla birlikte Ebenezer Baptist Kilisesi'nde çalıştıkları yere taşıdılar.

"Sanırım, o dönemdeki en önemli zafer, içimizde kazandığımız zaferdi. Bu dönem, siyah adamın iç dünyasını değiştirdi. Kendimizi, onurla ve kendimize karşı saygıyla donattık. Artık dik durmayı öğrendiğimiz için, bu dönemin önemi büyük. Çünkü kimse, eğik olmayan sırta binemez."

Martin Luther King Jr.

Öğrenci hareketi

Otobüs konusu sorunların yalnızca biriydi. 1960 yılında, siyah bir üniversite öğrencisi, otobüs terminalindeki lokantada yemek yemek istemiş ama ona servis yapılmamıştı. Bu genç, iki arkadaşını da yanına alarak bir gösteri düzenledi. Montgomery'deki şiddet içermeyen yöntemi izliyorlardı.

Günlerce gidip o lokantada oturdular. Zamanla başka öğrenciler de onlara katıldı. Hakaretler gördüler. Onlara asla servis yapılmadı.

Gazeteler, olayı haber yapmaya başlayınca, başka protestolar da başladı. Öğrenciler, Şiddet İçermeyen Öğrenci Birliğini (SNCC) kurdular ve birbirlerine destek olmaya çalıştılar. Martin Luther King, öğrencilerle birlikte oturma eylemine katılarak onlara destek vermeye çalıştı. Atlanta'daki oturma eylemlerinden birinde, yetmiş beş göstericiyle birlikte tutuklandı. Öğrenciler ertesi gün serbest bırakıldılar ama King bırakılmadı.

Üç gün sonra, King mahkemeye çıkartıldı. Üçüncü çocuğuna hamile olan Coretta, Baba King'le birlikte duruşmaya geldi. Yargıcın sözleri aile için büyük bir şok oldu: Sanığı suçlu buluyorum ve onu dört ay hapse mahkum ediyorum."

Böyle bir suç için çok ağır olan bu ceza, belli ki, öç alma amacıyla verilmişti. Sessiz bir gösteri yapılmış, hiç kimsenin canı yanmamıştı. Elleri kelepçelenen ve zincirlenen King, eyalet hapisanesine götürüldü, küçük, pis bir hücreye kapatılarak hamamböcekleriyle birlikte yaşamaya mahkum edildi.

JFK'den yardım

Ertesi sabah, Coretta'ya, yakındaki seçimlerde, Demokrat Parti adayı olan Senatör John F. Kennedy'den bir telefon geldi. King'in başına gelenlere üzüldüğünü söylüyor ve yardım öneriyordu. Coretta, bu yardımı seve seve kabul etti ve birkaç gün sonra yargıcın kararı değiştirdiğini sevinçle öğrendi. Martin, kısa sürede evine dönmüştü. Evinin çevresi mutlu destekçilerle doluydu.

"Şiddet içermeyen gösteriler, baskıcıların yüreklerini hemen yumuşatmıyor. Önce, bu eylemi gerçekleştirenlerin yüreklerini etkiliyor. Onlara, kendilerine saygı duymayı, içlerinde varlığını bilmedikleri gücü ve cesareti bulmayı öğretiyor. Sonunda rakiplere ulaşıyor ve vicdanlarını öylesine rahatsız ediyor ki, bir anlaşmaya varılması zorunlu oluyor."

Martin Luther King Jr

Özgürlük Yolcularının ilk bindiği otobüsün kalıntıları. Otobüs, Anniston, Alabama'ya ulaştığında, ellerinde demir sopalarla saldıran bir grup beyaz ırkçı, otobüsü parçalamış, sonra da ateşe verip, yolcuları dövmüşlerdi. Bu olaydan sonra, dokuz beyaz adam zanlı olarak yakalanmış ama cezasız kurtulmuşlardı.

Kennedy'nin yardımı, Martin Luther King'i hapisten kurtarmanın da ötesinde bir önem taşıyordu. Başkan olmak için adaylığını koyan rakibi Richard Nixon, medeni haklar için çabalayan insanlar konusunda sessiz kalmayı yeğlemişti. Sonuçta, oy verebilen siyah insanlar, oylarını Kennedy'ye verdiler.

Özgürlük Yolcuları

1961 yazında, otobüslerle kuzeyden gelen beyaz ve siyah öğrenciler, bir arada yolculuk yaparak güney eyaletlerini gezmeye başladılar. Kendilerine "Özgürlük Yolcuları" adını takmışlardı.

Bölgesel öğrencilerin de onlara katılması güneyli ırkçıları daha da öfkelendirdi. Özgürlük Yolcularının, güneyin sorunlarına karışmalarına kızıyorlardı. Medeni haklarla uğraşan bazı yetişkin kişiler de bu hareketten rahatsız olmuşlardı. Öğrencilerin sorun çıkartacaklarından korkuyorlardı. İlk Özgürlük Yolculuğu iyi başladı ama öğrenciler Alabama'ya ulaşınca, borular ve beyzbol sopalarıyla onları bekleyen ırkçılarla karşılaştılar. Silahsız öğrenciler, berbat bir şekilde dövüldü, otobüs ateşe verilince, canlarını zor kurtardılar.

Barışçıl yöntemlerle sorunları çözmeye çalışan insanlara karşı yapılan bu gaddar davranış, Martin Luther King'i çok rahatsız etti.

Bir akşam, Montgomery'deki kilisede vaaz veriyor ve Özgürlük Yolcularına yardım etmeleri gerektiğini söylüyordu. Tam o sırada, dışarıda, ırkçı beyazların toplandığı haberi geldi. Haberi aldığı anda pencereden alevleri gördü. Kocaman bir alev göğe yükseldi. Irkçılar dışarıdaki arabaları ateşe vermişlerdi. Cemaat korkuyla titredi. Pencerelere taş yağmuru başladı. Ardından gaz bombaları atıldı. İnsanlar öksürmeye ve zorla soluk almaya başladılar. Sessiz sakin sokak, savaş alanına dönmüştü.

Bir an, Dr. King ile arkadaşları kilisenin içinde yanıp kül olabileceklerinden korktular. Ne var ki, Montgomery'de bile, hâlâ yasalar vardı. Bir grup Ulusal Nöbetçi askeri, tam zamanında ortaya çıktı, kalabalığı dağıttı ve kilisenin içindeki insanların yardımına koştu. Dr. King, bir kez daha ölümden kurtulmuştu. Ama daha neler olabileceğini kim bilebilirdi?

Özgürlük Yolcuları, Montgomery'ye ulaştıkları zaman, Wisconsinli öğrenci James Zwerg çok kötü dövülmüştü. Yine de, kendini kurtarmak için savaşmadı. Beyazların ambulanslarından hiçbiri, yaralı öğrenciyi hastaneye götürmeyi kabul etmediği için, Zwerg, siyahların ambulansının gelmesini beklemek zorunda kalmıştı.

Jim Crow'un sonu

O yaz, Özgürlük Yolcularına gösterilen şiddet, yeni boyutlara yükseldi. Muhabirler ve kameramanlar da öyküyü alabilmek için oradaydılar. Sonunda, dünya, eşitlik sağlayabilmek için çabalayan insanlara ne kadar kötü davranıldığını görüyordu. Özgürlük Yolcularının çabaları, kamu bilincini güçlendirdi.

Onların kahramanlıkları sayesinde, ırkçı ve aşağılık Jim Crow yasaları büyük darbe yedi. ABD hükümeti, otobüslerdeki ayrımcılığa hemen son verilmesini istedi. Martin Luther King, olayı duyuran muhabirlere teşekkür borçlu olduklarına inanıyordu.

"Medya orada bulunmasaydı, Güney'de kimsenin öğrenemeyeceği katliamlar söz konusu olabilirdi. Dünya, katliam olaylarını gözleriyle görmeden inanmakta hep zorlanmıştır."

Birmingham yüzleşmesi

1962 yılı Kasım'ında, Alabama Valisi George Wallace'ın seçilmesi, "Ayrımcılık bugün, ayrımcılık yarın, ayrımcılık sonsuza dek!" sloganları sayesinde olmuştur. Siyah adamların, ülkenin birçok yerinde haklarını almaya başlamalarından sonra, Alabama ırkçıları, her şeyin dedelerinin zamanında olduğu gibi kalmasını istedikleri için, daha da kararlı davranmaya başladılar. Ama Martin Luther King ve Güney Hıristiyan Liderleri Konferansı da aynı ölçüde kararlıydılar. Birmingham Alabama'da, direnmenin en koyu güney ırkçılığıyla baş etmek olduğunun da bilinci içindeydiler.

Boykotlar ve oturma eylemleri 1963'ün Nisan ayında başladı. Siyahlara daha iyi işler verilmesini ve ayrımcılığın sona erdirilmesini istiyorlardı.

Birmingham'ın güvenliğinden sorumlu Başkan, "Boğa" Connor, yörede çok tanınmış bir kişiydi. Kimi beyazlar, onun böylesine ünlü olmasının nedeninin, kaba davranışları ve yobaz düşünceleri olduğunu söylerlerdi. Değişimden korkan insanlar arasında pek çok hayranı vardı. Ayrımcılığın ortadan kalkmasındansa, "kentin sokaklarında, kanın dere gibi akmasına" razı olacaktı. Ona göre tüm siyahlar, her zaman "pis zenciler" olarak kalacaktı.

Karşıda: King, Birmingham, Alabama'daki hapishanede. Gandhi'nin yöntemini benimseyen King ve arkadaşları, Birmingham Belediye Meclisi önünden, "We Shall Overcome", "Ain't Gonna Let Nobody Turn Me Round" ve "Woke Up This Morning With My Mind Stayed on Freedom" şarkılarını söyleyerek defalarca geçtiler. Sonunda, dokuz yüz kişiden fazla siyah adam tutuklandı. Otoriteler, tümünü hapishaneye sığdıramayacaklarını anladılar.

Birmingham Hapishanesi'nden mektup

12 Nisan'daki büyük yürüyüş sırasında tutuklanan Dr. King, Birmingham hapishanesine konmuştu. Artık hapishanelere, parmaklıklar arkasına alışmıştı ve insanlarının sevgisi onunla birlikteydi. Böyle yaşamak Coretta için zordu, ama evlendiği adam buydu ve onunla gurur duyuyordu.

King hapisteyken, bir grup beyaz din adamı, gazetelere demeç vererek olup bitenleri eleştirdi. Onlara göre Dr. King, bir yabancıydı ve sorun çıkarmak istiyordu. Siyahların, gösterilerine son vermelerini istediler.

Karşı üstte: İtfaiyeciler, hortumlarını, küçük büyük demeden tüm göstericilerin üzerlerine çevirme emri almışlardı. İnsanlar bu güçlü suların tazyikiyle duvara çarpıyor, giysileri yırtılıyor, kan revan içinde bırakılıyordu. Orada bulunan muhabirler ve televizyoncular sayesinde olaylar, dünyanın birçok yerine ulaştırıldı.

Karşı altta: Birmingham emniyetinden sorumlu başkan Boğa Connor, "Amerika için en büyük tehlikenin komünizm, sosyalizm ve habercilik" olduğunu söylüyordu. Bunlar beyaz ırka zarar verecekti. Birmingham'da ayrımcılık kalkmadan önce, "sokaklarda, dere gibi kan akacağını" söyleyerek halka söz veriyordu. Binlerce göstericinin cesaretini görmezden geliyordu.

Dr. King çok incinmişti. Söylenenlere yanıt verme olanağı yoktu. Bulabildiği tüm kağıt parçalarını - kese kağıdı, tuvalet kağıdı, gazetelerin beyaz kenarlarını topladı ve düşüncelerini yazmaya koyuldu. Daha sonraları, medeni haklar hareketinin en önemli belgelerinden biri haline gelecek "Birmingham Hapishanesi'nden Mektup" adlı yazıya böyle başladı.

Dışarıdan gelen bir kışkırtıcı yerine konmuştu. King, şöyle yanıtlıyordu: "Ben Birmingham'dayım, çünkü burada adaletsizlik var ve adaletsizlik uluslararası bir kavramdır. İçeriden olma, dışarıdan gelme gibi konularla ilgisi yoktur." Gösterilerin şiddet içermediğini, ama gösterilerin mutlaka gerekli olduğunu, çünkü haksızlığın insanları buna yönelttiğini anlatmaya çalıştı.

Hak istekleri, baskıcılar tarafından her zaman zamansız görülmüştü. Siyah adamlara, sürekli olarak beklemeleri öğütleniyor ve artık "bekle" sözcüğünün, "asla" demek olduğuna inanıyorlardı. Yazısında ünlü bir avukatın cümlesine de yer vermişti: "Uzun süre ertelenen adalet, gözardı edilen adalettir."

Boğa Connor saldırıya geçiyor

Kısa süre sonra Dr.King serbest bırakıldı ve amaçlarına ulaşmak isteyen öğrencilere destek olmak üzere yeniden mücadeleye başladı. Şaşırarak gördü ki, yalnız öğrenciler değil, küçük çocuklar bile bu çabaya katılmaya hazırdılar. Kendi çocuklarını anımsayarak ne yapması gerektiğini düşünmeye çalıştı. Sonuçta, ortaya konan şey bu çocukların geleceğiydi. Onların da gösterilere katılma hakları vardı. Sonuçta, 2 Mayıs 1963'teki gösterilerde öyle çok çocuk tutuklandı ki, hapishaneye okul otobüsleriyle taşımak zorunda kaldılar. Gösteride, 16 ve 17 yaşlarındaki gençlerin yanı sıra 6 yaşındaki çocuklar bile vardı. O gün, gençler, on altıncı caddedeki Baptist Kilisesi önünde toplanarak yeniden yürüyüşe başladılar. Birmingham merkezine doğru bin çocuk, "Özgürlük istiyoruz" diye bağırarak yürüdüler. Orada, Boğa Connor'ın topladığı güçlerle karşılaştılar.

Connor, gençlere geri dönmelerini söyledi ama onlar dinlemediler. Durmalarını emretti ama yürümeyi sürdürdüler. O zaman Connor, adamlarına saldırı emri verdi. İtfaiyeciler, hortumlarını, yürüyüşçülerin üzerine çevirdiler. Güçlü su, dev bir yumruk gibi göstericilere çarptı. Giysileri yırtılan çocuklar, birer sayfa kağıt gibi devrildiler. Kan içinde gerilere fırlatıldılar. Bu hain saldırı karşısında öfkelerini denetleyemeyen kimi göstericiler aradan sıyrılarak ellerine geçirdiklerini polise savurmaya başladılar. Connor'ın adamları mantıklarını yitirmiş gibiydiler. Polisler, köpeklerini kalabalığın üzerine saldılar. Çocuklar köpeklerin saldırısından kaçıp kurtulmaya çalıştıkça Connor kahkahalarla gülüyor, "Şu pis zencilere bakın!" diye bağırıyordu.

Ne var ki, o sırada televizyon kameraları olayı çekiyordu.

Sırıtan polisler, hırlayan köpekler, korkuyla kaçışırken, su gücüyle yere yapıştırılan insanlar ve her şey banda çekiliyordu. Ertesi gün, ülkenin her yerindeki insanlar bu manzarayı seyrettiler ve dehşete düştüler.

"King, sessiz kalabalıkların vicdanını etkilemişti. Beyaz Amerikalıların tümünün kötü insanlar olduklarını düşünmek yanlıştır. Ama işin bilincine varamamışlardı. Zencilerin hortumlarla yerlere çarpılışlarını görmek, onların davranışlarının değişmesine neden oldu... Suçsuz çocukların kiliselerde bombalandığını görmek, bunları yapanlara karşı tepkiler doğurdu."

William Nix, Morehouse Üniversitesi.

Şiddet içermeyen hareketin zaferi

Martin Luther King şöyle demişti: "Acı verme kapasitenizi, bizim sabırla dayanma kapasitemizle ölçeceğiz."

Birmingham'daki sahneler dünyayı şaşırttı. Göstericiler yürümeyi sürdürüyorlardı. Neyle karşı karşıya olduklarını bildikleri halde direniyorlardı. Yeniden, polislere, köpeklere, hortumlara doğru, özgürlük şarkıları söyleye söyleye yürüdüler.

Ve 5 Mayıs 1963 günü, garip ama harikulade bir şey oldu.

Siyah din adamları, Birmingham hapishanesine doğru olan bir yürüyüşü yönetiyorlardı. Yolda barikat kurmuş polislerin yanına gelene dek, ilahiler söyleyerek ilerlediler. Oraya gelince, durdular, diz çökerek dua ettiler. Sonra ayağa kalkıp ilerlediler.

Connor oradaydı.

"Hortumları çevirin!" diye bağırdı. "Lanet olsun hortumları çevirsenize!"

Ama polis ve itfaiyeciler kıpırdamadılar. Önlerindeki sakin yüzlü insanlara baktılar. Bu insanlar kendilerine yapılan kötülüğü hak etmemişlerdi.

Polis, geri çekilerek yürüyüşçülere yol verdi. Connor, orada şaşkın ve güçsüz kalakaldı. Adamları onu terk etmişti. Martin Luther King'in, insanlarda bulunduğunu söylediği iyilik inancı kanıtlanmıştı. Birçok acı yaşamış olmalarına karşın, şiddet içermeyen davranış, zafer kazanmıştı. Gösteriler sırasında, o güne dek 3.000 kişi tutuklanmıştı.

Boğa Connor ve Abe Lincoln

İdareciler yenilgiyi kabullenmemişlerdi ama kent, olup bitenlerden büyük zarar görmüştü.

Önyargılı ve yobaz davranışları içeren kurallar artık kırılmıştı. Birmingham'daki kampanya, Boğa Connor'ın işini yitirmesine neden oldu: Bir sonraki seçimlerde kaybetti. Dahası, bu olaylar, federal hükümetin, medeni hakları korumaya almasına yol açtı.

Başkan Kennedy, ABD parlamentosuna, yeni bir medeni haklar yasası önerdi. Daha sonra, bu konuda şöyle dedi: "Boğa Connor'ın medeni haklarına katkıları Abraham Lincoln'ınkinden az değildir."

Connor'ın darkafalı yobazlığı, bu konuda hiçbir düşüncesi olmayan sıradan insanların bile medeni haklardan yana çıkmalarına neden olmuştur.

1963'te Washington'a yürüyüş

Birmingham'da büyük emekle kazanılan kampanyadan sonra, Washington'a yürüyüş yapılması kararlaştırıldı. Bu yürüyüş, 28 Ağustos 1963'te ABD'de köleliğin kaldırılışının yüzüncü yıldönümünde yapılacaktı.

Martin Luther King, 100.000 kişinin Washington'da toplanacağını ummuştu. Ama o sabah televizyonlar, toplanan 25.000 kişiden söz ediyordu.

Coretta ile birlikte, toplanma alanına geldiklerinde yürekleri bir an durur gibi oldu. Önlerinde hareket eden büyük topluluğu görmüşlerdi. Değil 25.000, hemen hemen 250.000 kişi vardı orada ve tek şiddet gösterisi yoktu.

Martin Luther King, arabadan inerek, kalabalıkla birlikte çimenler üstünden geçerek Lincoln anıtına doğru gitti. Bir yandan da, "We Shall Overcome" şarkısını söylüyorlardı. Ellerinde düşüncelerini belirten pankartlar vardı.

"1863'de bize söz verilen özgürlüğü, 1963'de arıyoruz."

"Bir yüzyıl geç ödenen bir borç."

Lincoln anıtının iri sütunları altında dururken, birçok önemli kişinin kalabalığa yaptığı konuşmaları dinlediler. Özgürlüğün savunucusu Abraham Lincoln'ın heykeli oturmuş, onları dikkatle dinliyor gibiydi.

Martin Luther King, henüz 34 yaşında genç bir adamdı ama o kalabalık insan topluluğu için, inançlarının arkasında duran adamdı.

King, konuşmasını çok iyi planlamıştı. Onun söyleyecekleri toplumu etkileme açısından çok önemliydi. Doğru sözleri uygun yerde söyleyebilmek,

Birçok genç yürüyüşçü, inançlarını belirtmek üzere, alınlarına eşitlik işareti çizmişlerdi.

Altta: Çeyrek milyon insan, medeni haklarının savunucusu ve tek bir güç olarak Washington'da, Beyaz Saray'a doğru yürüdü. 100.000 kişinin toplanacağını sanan liderler, gördükleri desteğe şaşırdılar. "1883'te bize söz verilen özgürlüğü, 1983'de arıyoruz," diyordu pankartlar.

insanların düşüncelerini ve inançlarını değiştirebilecek sözcükleri bulmak için çabalamıştı.

Hükümetin yüz yıl önce eşitlik sözü verdiği halde, hâlâ borcunu ödemediğinden söz açarak konuşmasına başladı. Bu öyle bir sözdü ki, hiçbir yere ulaşamadan öylece kalmıştı.

Kalabalık, King'in sözlerine katılıyordu. King, insanların birleşerek onu desteklediklerini hissedebiliyordu. Konuştukça alkışladılar ve birarada davranmaya karar verdiler. King, onların sesiyle, onlar için konuşuyordu.

"Bir düşüm var"

Konuşmanın böyle güçlü birlik sağlamasıyla, King elindeki kağıtları da bırakarak, yüreğinden geldiği gibi konuşmaya başladı. Ve yüreğinden gelen sözlerle yaptığı konuşma, sonraları, medeni haklar hareketinin en unutulmaz konuşması olarak tarihe geçti.

"Dostlarım bugün size şunu söylemek istiyorum ki, tüm zorluklara ve sıkıntılara karşın, hâlâ bir düşüm var. Bu ülke insanlarının ayağa kalkıp gerçek inançlarını söyleyebilecekleri o günü düşlüyorum: Bilinmesini istiyoruz ki, bütün insanlar eşit olarak yaratılmıştır.

Bir gün Georgia'nın kızıl dağlarında, eski kölelerin oğullarıyla, eski köle tacirlerinin çocuklarının, kardeşlik duyguları içinde, aynı masada oturduklarını düşlüyorum.

Martin Luther King, yüz yıl önce, Abraham Lincoln'ın köleliği kaldırdığı Washington'da, onun anıtının önünde konuşuyordu. Yaşamı boyunca yaptığı en iyi konuşmayı dile getiren King, sözlerini şöyle bitirmişti: "Özgürlüğün her kasaba, her köy, her eyalet ve her kentte çınladığını sağladığımız zaman, siyah ya da beyaz, Yahudi ya da Yahudi olmayan, Protestan ya da Katolik, Tanrı'nın tüm çocukları elele tutuşup, şu eski zenci şarkısını söyleyebiliriz: "Sonunda özgür! Sonunda özgür! Tanrı'ya şükredelim, sonunda özgür olduk!"

Bir gün, Mississippi eyaletinin bile, bir özgürlük ve haklılık vahasına dönüşebileceğini düşlüyorum.

Dört çocuğumun, bir gün, derilerinin rengiyle değil, karakterlerinin özellikleriyle değerlendirildikleri bir ülkede yaşayacaklarını düşlüyorum.

Büyük kalabalık anlıyordu. Bu sıradan bir konuşma değildi - bu konuşma, her çeşit inanç ve geçmişten gelen insanlara uzanan bir mesajdı.

O gün, Tanrı'nın tüm çocuklarının, "Ülkemin her yerinde özgürlük çınlasın!" diye şarkı söyleyeceği gündür.

Ve Amerika büyük bir ülke olacaksa, özgürlük mutlaka gerçekleşmelidir. Bırakalım özgürlük, New Hampshire tepelerinde çınlasın. Bırakalım özgürlük, New York'un görkemli dağlarında çınlasın. Ama bu kadar da değil. Bırakalım özgürlük, Mississippi'nin de her tepesinde, her köstebek yuvasında çınlasın...

"Özgürlüğün, her kasaba, her köy, her eyalet ve her kentte çınlamasını sağladığımız zaman, siyah ya da beyaz, Yahudi ya da Yahudi olmayan, Protestan ya da Katolik, Tanrı'nın tüm çocukları, elele tutuşup, şu eski zenci şarkısını söyleyebiliriz: "Sonunda özgür! Sonunda özgür! Tanrı'ya şükredelim, sonunda özgür olduk!"

Kalabalık yüksek sesle onu onaylıyordu. Ülkedeki siyah ve beyazların eşitliği ve medeni haklar için çabalayan tüm insanların dili olmuş ve bu birleşmeyi sağlamıştı.

O gün, gazeteler, King'i, Amerika'nın resmi olmayan zenci başkanı olduğunu ilan ettiler. Artık o, güvenilen, sevilen ve gittiği her yerde saygı gören bir insandı. Medeni haklar hareketinin lideriydi. Bu, yaşamının ve Amerika Birleşik Devletleri tarihinin en önemli günlerinden biriydi.

Erken umutlanma

Dr. King, Washington'da, düşlerinden ve birlikten söz ederken, Birmingham zaferinin ülkenin her yerinde benimseneceği düşünülmüştü.

Ama umutlanmak için henüz erkendi. Birkaç hafta sonra, Birmingham'da, 16. Sokaktaki Baptist Kilisesi bombalandı. Kilisede, pazar okuluna giden çocuklar vardı. Birden, sokağın köşesini hızla dönen arabadan uzanan bir el, binaya doğru bir bomba fırlattı. Duvarda büyük bir delik açılmış, pencerelerdeki cam, tuzla buz olmuştu. Kilise korosunda şarkı söyleyen, on bir ile on üç yaşları arasında dört kız çocuğu ölmüştü. Birçokları yaralanmıştı. İnsanlar, korku dolu hıçkırıklar içinde sokağa döküldüler. Her yer kan ve alevlerle kaplanmıştı.

Bu olaydan yalnızca bir ay sonra, 22 Kasım 1963'te, tüm ülke ve dünya, Başkan John F. Kennedy suikastıyla sarsıldı. Kennedy, Dallas, Texas'ta karısıyla birlikte, arabanın içinde giderken vurulmuştu. Martin Luther King de binlerce insan gibi, televizyondaki vurulma sahnesini ve cenazeyi izlerken, onun için yas tuttu.

İçine kötü şeyler doğuyordu. ABD toplumu vahşi bir topluma dönüşmüştü. Her köşede bir cinayet, saldırı ve barut kokusu hissediliyordu. Her suikastin bir başkasını çağrıştıracağını, Dr. King iyi biliyordu. Her korkunç ölüm, bir başka ölümü daha olanaklı kılar. Artık, "Benim de başıma bu gelecek," diyordu.

Yöresel polisinizi destekleyin

Ayrımcılığın olmadığı otobüsler, lokantalar, işyerlerinde eşitlik - tüm bunlar birer zaferdi, ama hâlâ yapacak çok şey vardı.

Kennedy ölmüştü ve yeni bir başkan seçme kampanyası başlamıştı. Kennedy'nin eski başkan yardımcısı Lyndon Johnson, hiçbir şeyin değişmesini istemeyen Barry Goldwater adındaki bir adamla rekabet içindeydi. Siyah insanların oy haklarını kullanmalarının zamanı gelmişti. Bu çok önemliydi, çünkü onların amaçlarına yardım edebilecek bir başkanı, ancak böylelikle destekleyebilirlerdi. Medeni haklar hareketi, bu şansı kullanmaya niyetliydi.

Mississippi'de özgürlük yanlıları, amaçlarına doğru adım adım ilerliyorlardı ama ne pahasına. İkisi beyaz, biri siyah üç genç işçi, siyahların oylama için

"Çok az kişi, bu olağanüstü King esrarını açıklayabilir. Onda başkalarının hislerini anlama yeteneği var ki, bu liderliğin mihenk taşıdır. Yaptıkları ve söyledikleriyle, insanlarda, umudu besleyen ve haksızlığı boğan bir Hıristiyan sabrı yaratmıştır."

"Time dergisi", 3 Ocak 1964, 1963 yılında, Yılın Adamı seçilen King hakkında yazılmış bir yazıdan.

"Selma'da olanlar, Amerika'nın her eyaletine, her bölgesine uzanan büyük bir harekettir. Amerikalı zencilerin, Amerikan yaşamını paylaşmalarına inanan bir harekettir bu. Bu amaç, hepimizin amacı olmalı. Yalnızca zencilerin değil, bizim de yobazlık ve haksızlıkla savaşmamız gerektiğine inanıyoruz. Ve bunu başaracağız!"

Başkan Lyndon Johnson'ın Kongre salonundaki konuşmasından.

kaydedilmelerini istemişlerdi. Bu yüzden, 1964 yılının Haziran'ında tutuklandılar. Daha sonraları, onlardan haber alınamadı. Ta ki Ağustos ayında ölü bedenleri bulunana dek. Asılmışlardı.

Olayın suçluları olarak, Neshoba yöresi Şerifi Lawrence Rainey ve yardımcısı Cecil Price, tutuklandılar. Life dergisi muhabirlerinden biri, onların mahkemede fotoğraflarını çekti. Şişko, ablak suratlarındaki gülümsemeyle kafadarlarına sırıtıyorlardı. Onlar için, olup bitenler bir büyük şaka gibiydi: serbest bırakılacaklarından öylesine emindiler. Rainey beraat etti, Price ise, yalnızca altı yıla mahkum oldu. Ama fotoğraf bir afiş haline getirilerek, medeni haklara ve adalete yardım etti. Üstüne şu alaylı ifade yazılmıştı. "Yöresel polisinizi destekleyin."

Oy hakkını sağlamak

Ekim 1964'de Dr. King, dünyanın en önemli ödüllerinden biri olan Nobel Barış Ödülü'nü kazandı. Ama soluk alacak zamanı yoktu. Artık çok önemli bir konuya yoğunlaşması gerekiyordu. O ve adamları, Selma, Alabama'yı seçtiler.

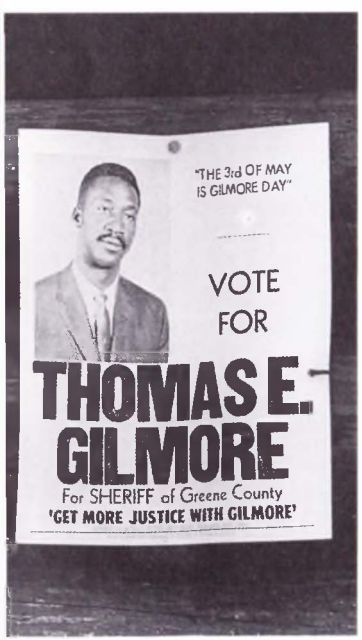
Tüm güçlerini kullanarak, Selma'da yaşayan siyahların oy verme haklarını sağlayabilmeleri için savaşacaklardı.

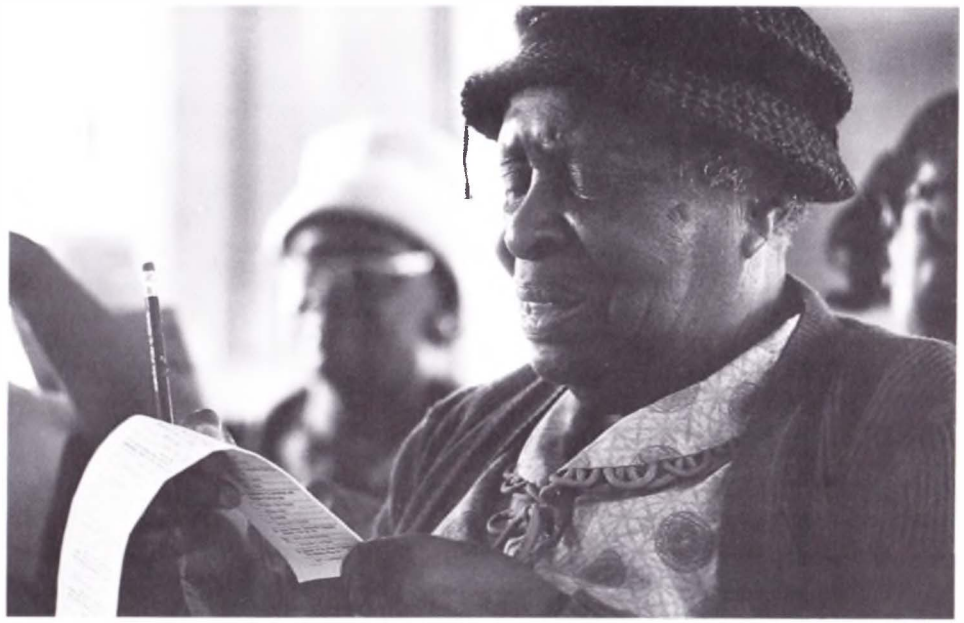
Dr. King, Ocak 1965 yılında kampanyaya başladı. "Oy hakkımızı alabilmek amacıyla yürüşe başlayacağız. Binlerce kişinin tutuklanması beklenebilir. Oy hakkımızı dilemiyoruz, onu talep ediyoruz."

Kağıt üzerinde, siyahların oy verme hakkı vardı ama kaydolmaları gerekiyordu. Başvurdukları zaman, ya kayıt bürosu kapalı oluyor ya da doldurdukları formlarda hata bulunuyordu. Şubat başına kadar, 280 kişi, oy vermek için kaydolmaya çalışırken tutuklandı. Bu insanlardan yalnızca 57'si, formlarda istenenleri doldurmayı başarabildi. Hiçbiri kayıt yaptıramadı.

Yetkililer, yürüyüşü engellediler. O zaman insanlar, Dr. King'in önderliğinde, gruplar halinde mahkeme binasına gittiler. Polisin onları engelemesini

Greene County, Alabama'da ilk kez oy veriliyor.

durdurmak için küçük gruplar oluşturmuşlardı ama yine de tutuklananlar oldu.

Dr. King, hapishaneden şöyle yazıyordu:

"Hapiste benimle olan zencilerin sayısı, oy için kayıt olan zenci sayısından daha fazla."

Protestolar sürüp gidiyordu. Barışçıl bir gösteri sırasında, Jimmie Lee Jackson adlı bir genç adam, eyalet askerleri tarafından vurulup öldürüldü. Basın mensupları oradaydı. Haksızlığa uğrayan insanların öfkesi, ülkeyi sarmıştı. Ama şiddet sürüp gidiyordu. Askerler, protestocuları ve kameramanları, coplarla, kırbaçlarla ve gözyaşı gazıyla yıldırmaya çalışıyorlardı.

Selma'dan Montgomery'ye uzun bir yürüyüş planlandı. Ama polisler yürüyüşçüleri yolda karşıladılar. Atlarıyla insanların üstüne gittiler. Kırbaçlayarak, döverek, insanları atların toynakları altında ezerek, yürüyüşü engellemeye çalıştılar.

Birkaç gün sonra da, Selma'da Bostonlı beyaz bir rahip, KKK tarafından öldürüldü. Federal hükümetin desteği gerekiyordu. Başkan Johnson, bu isteğe yanıt verdi, şiddeti kınadı ve yeni bir oy kullanma sistemi getireceğini bildirdi.

2 Temmuz 1964 günü, Başkan Johnson, Medeni Haklar Yönetmeliği'ni imzaladı. Sonra televizyona çıkarak, "Tanrı önünde eşit olanlar, artık oy sandıklarında, sınıflarda, fabrikalarda, otellerde, restoranlarda, sinemalarda ve kamuya hizmet veren tüm öteki mekanlarda da eşit olacaklardır," dedi. Sonunda, "Yalnız Beyazlar" yazılı levhalar kalkacak, siyah insanlar istedikleri Belediye Başkanı, Şerif ve öteki yöresel görevlileri destekleyebileceklerdi.

Üstte: Eyalet askerleri, ellerinde coplarıyla, silahsız yürüyüşçülerin yollarını kestiler. On yedi kişi ağır yaralandı.

Karşıda: King, ertesi gün yürüyüşçülere şöyle seslendi: "Bizi nasıl günlerin beklediğini bilemiyoruz. Dayak, hapis ve göz yaşartıcı bombalarla karşılaşabiliriz. Ama vicdanımın sesini dinlemeyeceksem, Alabama yollarında ölmeyi yeğlerim." Dr. King'in liderliğindeki onbeşbin yürüyüşçü yeniden polisle karşı karşıya geldi. Dua ettiler, sonra geri döndüler. Hiçbiri incinmedi.

Hareket halinde

21 Mart'ta, yürüyüşçülere Selma'dan Montgomery'ye yürüme izni verildi. Başlarında Dr. King vardı. On yıl önce, medeni haklarını almak isteyen siyahların harekete geçmelerine ön ayak olduğu o bölgeye yeniden dönüyordu.

"Bugün, Amerikalılara ve dünya insanlarına, geri dönmeyeceğimizi söylemek istiyorum. Harekete geçtik ve hiçbir ırkçı dalga bizi durduramayacaktır. Özgürlük ülkesine gidiyoruz."

Selma'daki olaylar sayesinde, 1965'de gerçekleşen oylama yönetmeliği uygulamaya kondu ve hiçbir ayrımcılık yapılmaması için, Federal hükümetin denetimi sağlandı. Siyah insanların oy vermelerini engelleyen her şey ortadan kaldırıldı.

Kuzeyde

Güney eyaletlerinden başka yerlerde yaşayan siyahların yaşamı da gül bahçesinde geçiyor gibi değildi. Kuzey kentlerindeki siyahların çoğu gettolarda, perişan evlerde, yoksulluk ve işsizlik içinde yaşıyorlardı. Bu durum şiddete başvurmalarına, alkolik ya da esrarkeş olmalarına, çeteler kurarak cinayetler işlemelerine neden oluyordu.

Bu koşullarda, şiddet içermeyen gösteriler yapmak, onlara çok yumuşak yöntemler gibi geliyordu. Bir çok siyah lider Martin Luther King ile aynı düşüncede değildi. Savaşçı Siyah Güçler Hareketi, taraftar buluyordu. Baskıdan bıkıp usanmışlardı ve bunu şiddetle yıkmak istiyorlardı. Konuşmalarında ve afişlerde siyahlara, hakları olan her şeyi, beyazlardan

Bütün siyahlar, Martin Luther King'in düşüncelerini paylaşmıyorlardı. Elde ettikleri başarıyla sabırsızlanan, yakın arkadaşı Stokley Carmichael, savaşçı beyaz karşıtı kampanyayı başlatmıştı. Siyah Güç sloganını ilk kullanan kişiydi.

güç kullanarak almaları gerektiğini söylüyorlardı. İsyanlar, ateşler, çapulculuk, yağmalama ve saldırılar yapılıyordu. İsyanlar Chicago'dan başlayarak Boston'a, Los Angeles'e ve Philadelphia'ya sıçradı.

Dr. King, bu tür davranışlardan yana değildi ama nedenlerini anlayabiliyordu. Güçlü olan insanlara, getolarda, çirkinlik, yoksulluk ve bunalım içinde yaşamanın ne demek olduğunu anlatmaya çalıştı. Kentlerde getolar var olduğu sürece, bu tür davranışların engellenemeyeceğini söyledi.

Vadedilen ülke

İsyanlar, ABD'nin tek sorunu değildi. Nisan 1968'de, Dr. King, eşit ücret isteyen işçilere destek olmak üzere Memphis'e gitti. Havaalanı memurları endişeliydiler. O kadar çok şiddetle karşılaşmışlardı ki, uçağa bomba konulacağından endişeleniyorlardı. Neyse ki, bomba yoktu ama uçağın aranması yüzünden, Dr. King toplantıya gecikmişti. Alkışlar ve bağırışlarla kürsüye çıktı. Gecikmesinin nedenini, dinleyenlere anlatmaya çalıştı. Yaşamı boyunca birçok tehdit almıştı. Suikaste kurban gideceği söyleniyordu.

"Herkes gibi, ben de uzun yaşamak isterim. Ama artık bu konuda endişelerim yok. Tanrı'nın isteğine boyun eğmeye hazırım. O benim, dağın tepesine çıkmama izin verdi. Oradan vadedilen ülkeyi gördüm. Oraya sizinle birlikte gelemeyebilirim. Ama, bu gece bilmenizi istiyorum ki, bizler o vadedilen ülkeye ulaşacağız. Bu gece mutluyum. Hiçbir şeyden endişem yok. Hiç kimseden korkmuyorum. Çünkü gözlerim bir mucizenin gerçekleştiğini gördü."

Konuşması çok etkileyiciydi. Sanki, her şeyi arkasında bırakarak, kendisini ölüme hazırlamıştı.

Martin Luther King, bir sonraki günü, oteldeki odasında, protesto hareketinin ayrıntıları üzerinde çalışarak geçirdi. Arkadaşlarına bir kez daha, asla şiddet kullanmamaları gerektiğini anımsattı. Ne kadar tahrik edilirlerse edilsinler, şiddet içermeyen protestolar yapmaları gerekliydi.

O akşam, biraz hareket edip, hava almak amacıyla

Bu kez süngüler, siyah ve beyaz sağlık personelinin eşit ücret almasını talep etmek amacıyla, Memphis Tennessee'ye doğru yürüyen göstericileri koruyor.

otelin balkonuna çıktılar. Bir patlama oldu. Dr. King sendeledi, sonra yere düştü.

Yakınlardaki bir binanın çatısından ateş edilmişti.

Arkadaşları ona doğru koştular ama kurşun boğazında patlamıştı. Kötü yaralanmıştı. Hemen hastaneye kaldırıldı ama bir saat sonra öldü.

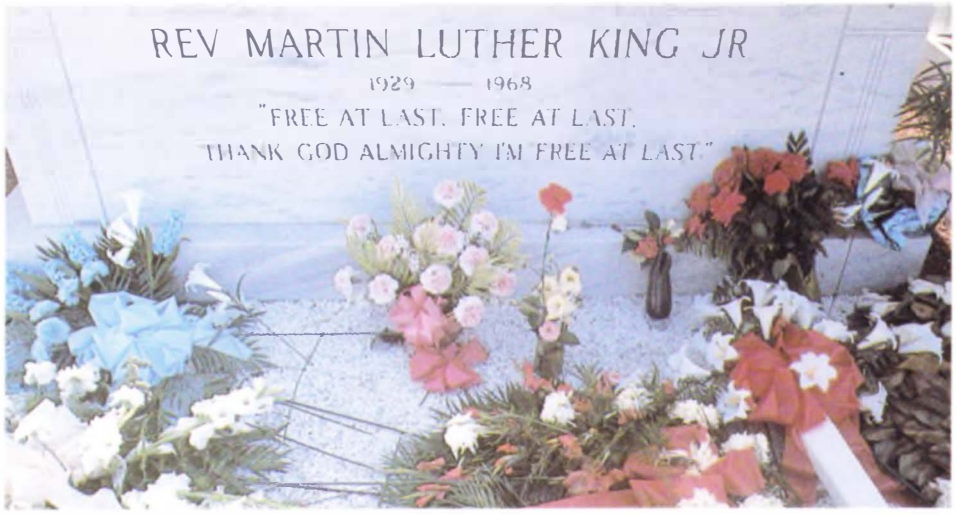
Şiddet içermeyen hareketin ölümü

Martin Luther King'in ölümü büyük bir darbeydi.

Ülke insanları, dünya üzerindeki barış işçileri onun için yas tuttular. Birçok siyah Amerikalı için, o, yoksul ve utanç dolu dünyalarının umudu olmuştu. Ve artık yoktu.

Genç siyah savaşçı lider Stokeley Carmichael, şöyle dedi: "Dün gece Dr. King'i öldüren beyaz Amerika, bize savaş ilan etmiş oldu. Beyaz insanlara, sevgi, şefkat ve merhamet göstermemizi isteyen liderdi o."

Dr. King, yaşamının son gününde, kendisinin ve Gandhi'nin barış anlayışından söz etmişti. Ama sonunun şiddetle gelmesi, ülkede birçok siyahın isyan etmesine neden oldu.

Dünyada baskı gören tüm insanlar, Martin Luther King'in ölümünden büyük üzüntü duymuşlardı. 120 milyon Amerikalı onun cenaze törenini izledi. Mermerden kesilmiş mezar taşına, eski köle şarkısı kazındı: "Sonunda özgür"

Karşıda: Coretta King, kocasının cenaze töreninde.

Martin Luther King'in yaşamı boyunca engellemeye çabaladığı bu şiddet gösterileri sırasında otuz dokuz kişi öldü.

Başkan Johnson, "Kimse Martin Luther King'in isteklerinden kuşku duyamaz. Bugüne dek uğrunda çabaladığı her şeyin, ölümüyle ortaya çıkan şiddet sonucu mahvolmasını istemezdi," dedi.

"Sonunda özgür."

Siyah Amerika, karısına iyi bir koca, çocuklarına sevecen bir baba olan King için çok üzgündü.

Cenaze, onun ilk vaazını verdiği Atlanta'daki Baptist Kilisesi'nde yapıldı. Uzun bir yaşamı olmamıştı: Henüz 39 yaşındaydı. Ama yaşamı binlerce insanın yaşamını değiştirmişti.

100.000 insan, ona saygı sunmak için geldi. Naaşının konduğu katırlarla çekilen cenaze arabasının arkasından, büyük bir ırmak gibi dalgalanarak ilerlediler.

Bu katır arabası ve mezar taşının üstündeki sözler, onlara geçmişlerini anımsatıyordu. Bu sözler, Washington'daki konuşması sırasında, eski bir köle şarkısının sözleriydi.

"Sonunda özgür, sonunda özgür. Tanrı'ya şükredelim, sonunda özgür olduk."

"Baskı altındaki insanların ve zencilerin gerçekten özgür olacakları, esaretin tümden yok edileceği, insanların savaşmayacağı günler geldiği zaman, kocamın huzur içinde yattığına inanacağım."

Coretta Scott King
"Martin Luther King ile Geçen Yaşamım"

Sözlük

Ayrımcılık: Bir insanın ya da bir grup insanın, ötekilerden ayrılarak olumlu ya da olumsuz muamele görmesi. Siyah insanlar, ırkları nedeniyle olumsuz muamele görüyorlardı.
Boykot: Bir kişi ya da kuruluşla işbirliği içine girmeyi kabul etmeyen davranış.
Eyalet: Çoğunlukla valilerce yönetilen ve yönetim bakımından bir tür özelliği olan il.
Gandhi, Mahatma (1869-1948): Hindistan'da ve Güney Afrika'da, şiddet içermeyen yöntemlerle, halkın özgürlüğünü elde etmesine yardım eden Hindu lideri. Hintlilerin liderliğini yaparken, birçok kişi tarafından saygı ve hayranlıkla izleniyordu.
Irkçı Eşitlik: Ayrımcılığı ortadan kaldırarak, tüm insanların aynı davranışı görmesini sağlanmak. ABD Anayasası'nın 15. maddesi (1870) ve İngiliz Irk İlişkileri Yönetmeliği (1976) eşitliği sağlamaya çalıştı.
Irkçılık: Kendi ırkının daha üstün olduğuna inanarak, değişik bir ırka ya da kültüre karşı gösterilen düşmanlık ve haksızlık.
İç Savaş: Amerika'da,Kuzey eyaletleriyle Konfederasyon eyaletleri arasında çıkan ve köleliğin kaldırılması için yapılan savaş. 1861'de başlamış, 1865'de Güney'in yenilgisiyle sona ermiştir.
JFK: John F. Kennedy.
Jim Crow Yasaları: Siyah ayrımcılığı destekleyen yasalar. Jim Crow, 1850'lerde, siyahların ünlü bir şarkısıydı.
Klu Klux Klan: 1860'larda, Konfederasyon eyaletlerinde kurulmuş olan gizli örgüt. Beyazların siyahlarla eşit yaşamayı kabul etmemelerinden kaynaklanan anlaşmazlıklar sonucunda kurulan bu örgüt, zencilere karşı yapılan sayısız şiddet hareketleri ve linç etme olaylarından sorumludur. 1960'larda, içlerinde birçok yasa adamının da bulunduğu bu örgüt, hâlâ aktif durumdadır ama eskisi gibi güçlü değildir.
Konfederasyon Eyaletleri: 1861'de, köleliği kaldırmak istemeyen on bir eyaletin birleşmesiyle ortaya çıkan birleşme. Bu eyaletler, Alabama, Arkansas, Kuzey ve Güney Carolina, Florida, Georgia, Louisiana, Mississippi, Tennessee, Texas ve Virginia'dır. 1865'deki yenilgiden sonra yeniden ABD'yle birleşmişlerdir.
Köleliğin kaldırılması: 1830 ile İç Savaş yılları arasında köleliğin tümüyle kaldırılması için savaşıldı. Bunun için çabalayan kişilerin kimileri eski köleler, kimileri kölelik sisteminin yanlışlığına inanan beyazlardı.
Medeni haklar hareketi: 1950'lerde ve 60'larda, Amerikalı siyahların, Amerikan Anayasası'nın 14. ve 15. maddelerindeki haklarını kullanmak için başlattıkları harekettir. 1964'te, Medeni Haklar Yönetmeliği çıkana değin sürmüştür.
Özgürlük Yolcuları: Güney eyaletlerinde, ırkçılığı protesto etmek için otobüslere binerek yolculuk eden bir grup siyah ve beyaz Amerikalı.
Plantasyon: Kahve, kakao, kauçuk, şekerkamışı gibi sanayide kullanılan kimi bitkilerin geniş ölçüde yetiştirildiği tarımsal işletme.
S.C.I.C. : 1957'de, Dr. King'in önderliğinde kurulan, amacı, zenci topluluklara özgürlük getirmek olan, Montgomery başarısını tüm güneye yaymaya çabalayan Güney Hıristiyan Liderlik Kuruluşu.
Siyah Güç: 1964 yılında ortaya atılan bir slogan. Zencilerin medeni hakları için, gerekli olan ve şiddet içeren yöntemleri kullanmalarını öneren hareket.
S.N.C.C.: 1960'da ayrımcılığa son vermek için kurulan şiddet içermeyen öğrenci komitesi.
Şiddet içermeyen protesto: Mahatma Gandhi'nin, Güney Afrika ve Hindistan'da, baskıcılara, adaletsiz yasalara ve kurallara karşı şiddet göstermeden direnme yöntemi.
Tacir: Ticaretle uğraşan kişi, tüccar.
Yüce Mahkeme: ABD'nin en yüksek mahkemesi. Bu mahkemedeki dokuz yargıç, ABD eyaletlerinde, ABD Anayasası'nın ihlal edilip edilmediği konusunda karar alırlar.

Önemli Tarihler

1929 15 Ocak: Martin Luther King Jr., Atlanta Georgia'da doğar.

1948 Martin, Baptist Kilisesi'ne tayin olur. Martin, Pensylvania, Crozer Hatip Okulu'nda. Mahatma Gandhi'nin öğretisiyle tanışır.

1953 Martin, Coretta Scott ile Marion, Alabama'da evlenir.

1954 Martin, Montgomery, Alabama'daki, Dexter Avenue Baptist Kilisesi'ne rahip tayin edilir.

1955 Martin, Boston Üniversitesi'nden yüksek lisans derecesini alır.
1 Aralık: Bn. Rosa Parks, otobüste yerini beyaz adama vermeyi reddeder.
5 Aralık: Montgomery'de bir yıl sürecek olan otobüs boykotu başlar.

1956 21 Şubat: Dr. King, otobüs boykotunda, ötekilerle birlikte hapsedilir.
4 Haziran: Bölge mahkemesi, otobüslerde ırkçı ayrımın yasal olmadığına karar verir.
13 Kasım: Yüce Mahkeme, bölge mahkemesinin kararını onaylar.
21 Aralık: Montgomery'deki otobüslerde ayrımcılık kaldırılır.

1957 İç Savaş'ın sonundan beri yapılan ilk Medeni Haklar Yönetmeliği yürürlüğe konur.

1960 Greensboro, Kuzey Carolina'da yemek yenen yerlerdeki ayrımcılığa karşı, öğrencilerin "oturma eylemi" başlar. Dr. King, protestoyu destekler ve hapsedilir. Senatör John F. Kennedy, araya girer ve Dr. King, özgür bırakılır. Öğrenciler, Şiddet İçermeyen Öğrenci Komitesi'ni (S.N.C.C) kurarlar.

1961 "Özgürlük Yolcuları"nın ilk grubu, eyaletler arası Greyhound otobüslerinde ırkçı ayrımcılığın yapılmaması için harekete geçerler. Alabama'ya ulaştıklarında dayak yiyip, hapse atılırlar ve otobüsleri yakılır.

1963 Birmingham, Alabama'da, Boğa Connor, yürüyüşçülerin üzerine, köpeklerini salar ve itfaiyeciler hortumlarla su fışkırtırlar.
28 Ağustos: Washington D.C.'de yapılan ilk büyük protesto mitingi. Bu mitingde, Dr. King, ünlü "Bir düşüm var" konuşmasını yapar.

1965 7 Mart: Montgomery, Alabama'da, bir grup yürüyüşçü, eyalet askerleri tarafından dövülür.
21-25 Mart: Federal askerlerin koruduğu protestocular, Montgomery'e yürürler.

1966 Newark, New Jersey'deki isyanlarda 23 kişi ölür, 725 kişi yaralanır. Detroit'teki isyanda 43 kişi ölür, 324 kişi yaralanır.

1968 3 Nisan: Dr. King'in, "Dağın tepesine çıktım" diye konuştuğu toplantı, Memphis, Tennessee'de gerçekleşir.
4 Nisan: Dr. King, Memphis, Tennessee'deki otelin balkonunda suikaste kurban gider.

1993 Ağustos: Martin Luther King'in, "Bir düşüm var" konuşmasının otuzuncu yıldönümünde, Washington D.C.'de yapılan "İş, Adalet ve Barış" toplantısına, Coretta Scott King ve Rosa Parks da dahil olmak üzere 75.000 kişi katılır.

İndeks

Abernathy, Ralph 27
Alabama 15, 40, 42
  valisi 423
Angelou, Maya 11
Ayrımcılık 10, 16, 17, 42
  okullarda 11, 18
  otobüs istasyonlarında 39, 41
  otobüslerde 19, 24, 34
Beyaz Yurttaşlar Kurulu 29
Birmingham 42, 46, 51
  Halk Güvenlik Komisyonu 42
  kampanyası 42-46, 47
Birmingham Hapisanesi 42
  gelen mektup 44
  siyah din adamlarının yürüyüşü 46
Birmingham Hapisanesinden Mektup 44
Boston Üniversitesi 14
Boykot karşıtı yasa 33
Carmichael, Stokeley 57
Connor, "Boğa" 42, 44, 45, 46, 47
Crow, Jim 6, 7, 41
Crozer Hatip Okulu 13, 14
Dexter Avenue Baptist Kilisesi 15, 16, 38
Ebenezer Baptist Kilisesi 12, 38
Eyaletler Arası Savaş, İç Savaş'a bak
Gandhi 13, 14, 57
Goldwater, Barry 51
Güney Hıristiyan Liderler Konferansı 36, 37
Irkçı önyargı 10
İç Savaş 5, 7, 8, 15
Johnson, Lyndon 51, 58
Kennedy, Senatör John F. 39, 40, 47
  suikasti 51
King, Martin Luther
  ailesi 8
  "Bir düşüm var" konuşması 48-50
  çocukluğu 10-12
  Dexter Avenue Baptist Kilisesi'nden istifa 38
  doğumu 8
  evliliği 15
  Güney Hıristiyan Liderleri Konferansına seçildi 36
  rahipliğe kabul edilişi 12
  ölümü 57
  saldırı 38
  tutuklanması 29, 39, 42, 53
Klu Klux Klan 7, 35, 53
Kölelik 5
  kaldırılışı 5, 47
Lincoln, Başkan Abraham 8, 47
  anıtı 47
Lokanta protestosu 39
Mays, Dr. Benjamin 12
Medeni haklar 40, 47, 51, 52
MIA Montgomery İyileştirme Örgütüne bak
Mississippi 52
Montgomery 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 29, 34, 35, 36, 37, 41
  otobüs boykotu 22-24, 27, 28-29, 33-34
Montgomery İyileştirme Örgütü 29, 30, 33, 34
  kuruluşu 24
Montgomery otobüslerinde ayrımcılık 35
Morehouse Üniversitesi 12
Müşterek araba kullanımı 18
Parks, Bn. Rosa 19-20, 22, 24, 35
Okuma yazma testi 18
On altıncı sokak Baptist Kilisesi 44, 51
Özgürlük yolcuları 40, 41
Price. Cecil 52
Rainey, Şerif Laurence 52
Seçim Hakları Bildirgesi 53, 54
SCLC Güney Hıristiyan Liderler Konferansına bak
Selma 52
  kampanya 52-53
  Montgomery'ye yürüyüş 53, 54
Sertlik politikası 29, 30
  bildirisi 47
  hareketi 28, 40, 48, 50, 51, 54
Siyah güç hareketi 55
SNCC Şiddet İçermeyen öğrenci komitesi 39
Thoreau, Henry David 13
Wallace, George 42
Washington, 1963 yürüyüşü 47

Bu Konuda Başka Kitaplar

Dewart, Janet (ed) *The State of Black America 1987* (Siyah Amerika 1978) (National Urban Leauge, New York, 1987)

King, Marthin Luther: *Stride Toward Freedom* (Özgürlüğe Adım) (Harper ve Row, New York, 1958)

Long, Richard A: *Black Americana* (Siyah Amerikalılar) (Admiral Books, England, 1985)

Montgomery, Maureen: *Civil Rights in USA* (ABD'de Medeni Haklar) ("People Then and Now": Macdonald Educational, London, 1986)

Owen, RJ: *Free at Last* (Sonunda Özgür) (Religious and Moral Education Press, Oxford, 1980)

Schulke, Flip (ed): *Martin Luther King Jr. - a Documentary... Montgomery to Memphis* (Martin Luther King Jr.- bir belge...Montgomery'den Memphis'e) (WW Norton and Co, New York and London, 1976)

Schulke Flip and McPhee, Penelope O.: *King Remembered* (Anımsanan King) (WW Norton and Co, New York and London, 1986)

Martin Luther King, 4 Nisan 1968'de pusuya düşürülerek öldürüldüğünde, dünya yüzündeki birçok insan onun için ağladı.

King, ABD'de 1950 ve 1960'larda, medeni haklar kampanyasında en önemli rolü üstlenmiş kişidir. Her zaman, beyazlar tarafından hainice öldürülebileceğini düşünerek korkmuştu. ABD'nin güney eyaletlerinde, İç Savaş sonrasında, kölelik kaldırılmış olduğu halde siyahlar, beyazlarla aynı okula gidemiyor, aynı restoranlarda yemek yiyemiyor, hatta aynı genel tuvaletleri kullanamıyorlardı.

Gandhi'nin felsefesinden etkilenerek, yandaşlarını şiddet içermeyen protestolara yöneltti. Bu insanlar, inançları uğruna saldırıya uğradılar, su fışkırtan hortumlarla geri püskürtüldüler. Binlercesi hapishanelere atıldı. Kimileri yaşamlarını yitirdi. Ama King, onlara asla nefretle davranmamalarını öğütledi.

King, amacı uğruna öldü. Ama bugün, siyah Amerikalılar gururla yürüyebiliyorlar. Ve hâlâ, Britanya'da, Amerika'da, Güney Afrika'da ve dünyanın başka birçok ülkesinde ırkçılık var oldukça, Martin Luther King'in tüm insanlara adalet, barış ve özgürlük içeren mesajı önem taşıyacaktır.

Bu dizideki kitaplar :

Abraham Lincoln
Albert Schweitzer
Bob Geldof
Charlie Chaplin
Dalai Lama
Eleanor Roosevelt
Florence Nightingale
Lech Walesa
Louis Pasteur
Mahatma Gandhi
Maria Montessori
Marie Curie
Martin Luther King
Mihail Gorbaçov
Nelson Mandela
Teresa Ana

ISBN 975-8030-06-X

